

Sini Siponen

Nuorten kokemukset näkyviksi jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen toiminnassa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Ylempi AMK-tutkinto

Sosiaali- ja terveysalan palvelujen ja liiketoiminnan johtamisen tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

3.11.2024

Tiivistelmä

Tekijä:	Sini Siponen
Otsikko:	Nuorten kokemukset näkyviksi jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen toiminnassa
Sivumäärä:	35 sivua + 4 liitettä
Aika:	3.11.2024
Tutkinto:	Sairaanhoitaja (YAMK)
Tutkinto-ohjelma:	Sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen ja liiketoiminnan johtaminen
Ohjaaja:	Lehtori Liisa Nuutinen

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda näkyväksi nuorten kokemuksia jälkihuollon vahvasti tuetusta asumisesta sekä selvittää, millaista tukea ja ohjausta nuoret ovat kokeneet tarvitsevansa itsenäistymisensä tueksi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli vahvistaa nuorten osallisuuden tunnetta ja antaa ääni heidän kokemuksilleen palvelua kehitettäessä.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena yhteistyössä sosiaalipalveluja tarjoavan yrityksen kanssa, joka tuottaa jälkihuollon vahvasti tuettua asumispalvelua Helsingin kaupungille. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilta, joihin osallistui vähintään neljän kuukauden ajan palvelussa olleita asiakkaita. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä, joka mahdollisti nuorten kokemusten jäsentämisen teemaattisesti.

Tutkimustulokset osoittivat, että nuorten osallisuutta vahvistava tuki, yksilöllinen ohjaus, yhteisöllisyyden tarjoamat sosiaaliset kontaktit ja henkilökunnan läsnäolo ovat keskeisiä asioita itsenäistymisen tukemisessa. Nuoret toivoivat lisää tukea talousasioiden hallintaan, päihteettömyyden ylläpitämiseen ja opiskeluun tai työelämään siirtymiseen. Johtopäätöksenä voitiin todeta, että nuorten osallisuuden tukeminen palvelun suunnittelussa on tärkeää, jotta palvelun laatu ja vaikuttavuus paranisivat. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen kehittämisessä.

Avainsanat: Jälkihuolto, nuorten osallisuus, vahvasti tuettu asuminen, itsenäistyminen, laadullinen tutkimus

---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Sini Siponen
Title: Making young people's experiences visible in the operations of strongly supported housing in aftercare
Number of Pages: 35 pages + 4 appendices
Date: 3 November 2024

Degree: Master of Health Care
Degree Programme: Health Business Management
Instructor: Liisa Nuutinen, Lecturer

The aim of this thesis was to highlight young people's experiences in strongly supported housing services in aftercare and to identify the types of support and guidance that young people felt they needed to support their independence. The purpose of the thesis was to strengthen the sense of inclusion among young people and to give voice to their experiences in the development of services.

The study was conducted as a qualitative study in collaboration with a social services company that provides strongly supported housing for aftercare to the City of Helsinki. Data was collected through semi-structured thematic interviews with clients who had been in the service for at least four months. The data was analyzed using inductive content analysis, which enabled the thematic structuring of the young people's experiences.

The results indicated that support that enhances the inclusion of young people, individualized guidance, social contacts through community, and the presence of staff are key elements in supporting independence. Young people expressed a desire for additional support in financial management, maintaining sobriety, and transitioning to studies or work. It was concluded that supporting young people's inclusion in service planning is essential to improve the quality and impact of the service. The results can be utilized to further develop strongly supported housing in aftercare.

Keywords: Aftercare, youth inclusion, strongly supported housing, becoming independent, qualitative research

---

The originality of this thesis has been checked using Turnitin Originality Check service.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Jälkihuolto Suomessa	2
2.2	Jälkihuollon vahvasti tuettu asuminen	3
2.3	Osallisuus ja osallisuuden vahvistaminen	4
2.4	Jälkihuoltonuorten lähtökohdat itsenäistymiseen	5
2.5	Jälkihuoltonuorten tuen tarve itsenäistymisen matkalla	6
2.6	Jälkihuoltonuorten kokemuksia tuen saamisesta	7
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	8
4	Tutkimusmenetelmät	9
4.1	Toimintaympäristön kuvaus	9
4.2	Kohderyhmä	10
4.3	Lähestymistapa	10
4.4	Aineiston keruu	11
4.5	Analyysimenetelmä	12
5	Eettisyys ja luotettavuus	13
5.1	Eettisyys	13
5.2	Luotettavuus	15
6	Tutkimustulokset	17
6.1	Osallisuuden lisääminen	17
6.2	Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys	18
6.3	Henkilökunta ja vertaistuki	20
6.4	Kokemusasiantuntijat	22
6.5	Tuen tarpeet ja omat tavoitteet	23
6.6	Opiskeluun tai työelämään hakeutuminen ja siinä tukeminen	24
6.7	Turvallisuus ja turvattomuuden tunne	25
6.8	Säännöt ja määräykset	26
7	Pohdinta	28
7.1	Johtopäätökset	31

7.2	Jatkotutkimusehdotukset ja kehittämisideat	34
	Lähteet	36
	Liitteet	40
	Tutkittavan suostumus	40
	Tutkittavan informointilomake	42
	Teemahaastattelurunko	47
	Haastattelukutsu	49

1 Johdanto

Lastensuojelun sijoituksesta itsenäistymiseen siirtyvät nuoret ovat useiden tutkimusten mukaan maailmanlaajuisesti yksi yhteiskunnan haavoittuvimmista ja heikoimmassa asemassa olevista ryhmistä. Jälkihuoltoon oikeutettujen nuorten aikuisten elämässä on useiden tutkimusten mukaan muuhun väestöön verrattuna runsaasti haasteita taloudessa, asumisessa, terveysasioissa ja hyvinvoinnissa. Jälkihuoltoon oikeutetuilla nuorilla aikuisilla on todettu myös olevan muuhun väestöön verrattuna enemmän taipumusta mielenterveys- ja päihdeongelmille sekä rikollisuuteen. (mm. Stubbs & Baidawi & Mendes 2023, Refaeli 2017, Kärki ym. 2023.)

Hallitus esitti vuonna 2023, että lastensuojelun jälkihuollon ikäraja laskettaisiin silloisesta 25 vuodesta siihen, kun nuori täyttää 23 vuotta. Tällä tavoitellaan 12 miljoonan euron säästöjä vuoden 2024 aikana ja 24 miljoonan euron säästöä vuodesta 2025 eteenpäin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023.) Useat nuorten kanssa työskentelevät toimijat (mm. NAL 2023, Socca 2023, Into 2023, SOS-lapsikylä 2023) ottivat kantaa ja jättivät lausuntonsa asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle. Heidän mukaansa ikärajan laskeminen tulee lisäämään jälkihuoltoon nuorten ongelmia, mm. syrjäytymistä, rikollisuutta sekä päihde- ja mielenterveysongelmia ja täten todellisia säästöjä ei tule pidemmässä ajassa tarkkailtuna syntymään. Jälkihuollon ikäraja kuitenkin laskettiin hallitusohjelman mukaisesti 23 vuoteen, muutos astui voimaan 2024 (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023b).

Opinnäytetyön tilaaja organisaationa ja yhteistyökumppanina toimii sosiaalipalveluja tarjoava yhteiskunnallinen yritys, joka tuottaa jälkihuollon vahvasti tuettua asumista Helsingin kaupungille. Jälkihuoltoon nuorten vahvasti tuetut asumisyksiköt ovat kokonaan uusi palvelu Helsingissä. Ensimmäinen yksikkö aloitti toimintansa marraskuussa 2022 ja toinen yksikkö helmikuussa 2023. Asiakaspaiikkoja on yhteensä 25 ja Helsingin kaupunki ostaa palvelua yritykseltä. Jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen palveluun ohjautuvilla nuorilla on moninaisia haasteita ja oirehdintaa, kuten esimerkiksi käytösoirehdintaa, mielenterveysongelmia,

neuropsykiatrisia haasteita ja päihdeongelmia, joiden takia he tarvitsevat itsenäistymiseen vahvaa tukea (Helsingin kaupunki 2022).

Helsingin kaupungin (2022) eli palvelun tilaajan ja maksajan palvelukuvauksessa ohjeistetaan palvelun arviointiin, seurantaan ja kehittämiseen nuorilta saadun palautteen pohjalta, jolloin tällä opinnäytetyöllä tullaan vastaamaan omalta osaltaan palvelun tilaajan vaatimukseen palvelun kehittämisestä. On tärkeää, että asiakkaiden kokemukset huomioidaan ja hyödynnetään palvelun kehittämisessä, koska asiakkaiden kokemustiedon kerääminen ja hyödyntäminen edistää osallisuutta ja antaa runsaasti asiakastason tietoa sekä hiljaista tietoa kokemuksista, jotka eivät mahdollisesti muutoin välittyisi eteenpäin (Koivisto & Isola & Lyytikäinen 2018: 15).

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemusten kautta millaista tukea ja ohjausta he tarvitsevat itsenäistymisen tueksi ja millaiseksi nuoret olivat kokeneet asumisyksikön tuen. Opinnäytetyön tavoite oli tuoda nuorten ääni kuuluviin ja vahvistaa nuorten osallisuuden tunnetta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

- Millaiseksi nuoret kuvaavat asumisyksikössä saamaansa tukea ja ohjausta?
- Millaista tukea ja ohjausta nuoret toivoisivat saavansa itsenäistymisen tueksi?

2 Teoreettiset lähtökohdat

2.1 Jälkihuolto Suomessa

Lastensuojelulaki (2007/417 § 12) määrää Suomessa, että hyvinvointialueen on järjestettävä lapselle tai nuorelle jälkihuolto sijaishuollon päättymisen jälkeen.

Lastensuojelulain (2007/417 § 12) mukaan velvollisuus jälkihuollon

järjestämiseen päättyy, kun lapsen tai nuoren kodin ulkopuolisesta sijoituksesta on kulunut viisi vuotta tai kun nuori täyttää 23 vuotta.

Jälkihuollosta annettavat tukitoimet toteutetaan aina suunnitelmallisesti ja yksilöllisten tarpeiden mukaan käyttäen kaikkia tarvittavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Jälkihuollon tulee tukea itsenäistymässä olevaa nuorta asumisessa, opiskelussa ja työelämässä sekä niissä pysymisessä. Tukea tulee jälkihuollosta antaa myös sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn sekä terveydenhuollon palveluissa ja toimeentulon turvaamisessa. Perusedellytyksenä on jälkihuoltonuoren toimeentulon ja asumisen turvaaminen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024.) Lastensuojelulaki (2007/417 § 76a) määrää, että silloin, jos jälkihuollossa olevan nuoren kuntoutumiselle on esteenä riittämätön toimeentulo tai asunnon puutteellisuus tai puuttuminen on hyvinvointialueen viipymättä järjestettävä nuorelle taloudellista tukea ja kunnan kanssa yhteistyössä järjestettävä tarpeen mukainen asuminen.

Suuri osa itsenäistyvistä nuorista saa tukea vanhemmiltaan tai muilta läheisiltä, mutta eritoteen sijaishuollosta itsenäistyvien nuorten arki ja elämä on ollut raskaista ja tuen tarpeet ovat usein suuria. Tämän takia on ensiarvoisen tärkeää järjestää jälkihuollon tukea. Hyvin toteutunutta jälkihuoltoa voidaan pitää sijaishuollon tärkeänä kantavuuden osana, koska jälkihuoltonuorilla tuen tarve on todettu olevan erityisen suuri nuoren itsenäistymisen aikana. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024.)

2.2 Jälkihuollon vahvasti tuettu asuminen

Vahvasti tuetulla asumisella tarkoitetaan ympärivuorokautista jälkihuoltoon oikeutetuille 18–24-vuotiaille nuorille tarjottavaa asumispalvelua. Jokaiselle palveluun tulevalle asiakkaalle kuuluu oma asunto asumisyksikön tiloissa sekä yhteiset tilat. Asumisen tavoiteltu kesto on puolesta vuodesta enintään kahteen vuoteen. Vahvasti tuettu asuminen on tarkoitettu jälkihuollossa oleville erityistä tukea tarvitseville nuorille aikuisille. Asumisella on moninaisia haasteita ja oirehdintaa, kuten esimerkiksi käytöshäiriöitä, mielenterveysongelmia,

neuropsykiatrisia haasteita, päihdeongelmia ja lisäksi traumataustaa sekä rikostaustaa. (Helsingin kaupunki 2022.)

Palvelussa työskentelee moniammatillinen tiimi, johon kuuluu lähihoitajia, sosio-
nomeja ja sairaanhoitajia sekä palveluvastaava, lisäksi saatavilla on yleislääkäri-
n palvelut. Jokaisella asiakkaalla on oma jälkihuollon sosiaalityöntekijä, joka
ohjaa nuoren palveluun palvelutarpeeseen perustuen. Palvelu on ympärivuoro-
kautista niin, että nuoret voivat yöaikaan tarvittaessa saada keskusteluapua ja
neuvontaa hälytyspuhelimien kautta. Työntekijöitä yksikössä on paikalla päivit-
täin klo 7–23.

2.3 Osallisuus ja osallisuuden vahvistaminen

Kielitoimiston sanakirja (2024) määrittelee osallisuuden osalliseksi olemiseksi
jossakin ja tunteeksi yhteiskunnan toiminnassa mukana olemiseksi sekä osallis-
tumiseksi elinympäristönsä kehittämiseen. Osallisuus voidaan katsoa syrjäyty-
misen vastakohtaksi (Hämäläinen 2008, 27). Toiminta sekä mahdollisuus osal-
listua sekä vaikuttaa tuovat osallisuutta. Se pitää sisällään kuulluksi tulemisen ja
mielipiteen ilmaisun sekä vaikuttamisen mahdollisuuden yhteisössä. (Kivinen &
Vanjusov & Vornanen 2020: 269.) Palvelussa olevien asiakkaiden osallistumi-
sella toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen tavoitellaan laadukkaampia ja
asiakkaiden tarpeiden mukaisia palveluja (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
2020). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2023) määrittelee osallisuuteen yhtei-
söissä kuuluvan mahdollisuuden olla osallisena itselleen tärkeissä yhteisöissä ja
saada mahdollisuus vaikuttaa yhteisön asioihin.

Lainsäädännöllä, kuten esimerkiksi perustuslailla, lastensuojelulailla ja sosiaali-
huoltolailla, luodaan vahvaa perustaa osallisuudelle (Pyykkönen 2014, 27). Esi-
merkiksi sosiaalihuoltolaki (2014/1301 § 15–17) määrää sosiaalipalveluja toteut-
tavan niin, että niillä edistetään asiakkaiden osallisuutta. Kun osallisuutta pyri-
tään vahvistamaan yhteisöissä, tällöin palvelua tulee kehittää yhdessä asiakkai-
den kanssa. Tällä tarkoitetaan sitä, että palvelua kehitettäessä asiakkaita itse-
ään kuullaan ja yhdessä kehittämisessä kerätty tieto otetaan talteen sekä

hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024b.) Jotta osallisuus mahdollistuu, vaatii se yhteistä kehittämistä, suunnitelua sekä toteuttamista sekä myös mahdollisesti toiminnan käytäntöjen muutosta, joka edellyttää, että yhteistyöhön otetaan mukaan kaikki yhteisöön kuuluvat (Holopainen 2022, 304).

2.4 Jälkihuoltonuorten lähtökohdat itsenäistymiseen

Jälkihuoltonuoret ovat monella tapaa haavoittuvaryhmä, koska heillä on usein vähäisempi osallistuminen omaan tulevaisuutta koskevaan päätöksentekoon, turvaverkosto on usein suppea ja heidän odotetaan itsenäistyvän liian lyhyessä ajassa täysin riippumattomiksi minkäänlaisesta tuesta (Kaasinen, Salohekkilä & Häggman-Laitila 2021: 95). Sijaishuollosta jälkihuoltoon siirtyvien nuorten itsenäistyminen on monimuotoinen vaihe heidän henkilökohtaisessa kehityksessään ja muotoutuu heidän haavoittuvuutensa, henkilökohtaisten vahvuksiensa, saamansa tuen tason, mahdollisten aiempien ongelmallisten tulosten ja itsenäistymisen matkalla kohtaamiensa haasteiden perusteella (Häggman-Laitila, Salohekkilä & Kärki 2019: 634).

Useat tutkimukset osoittavat, että sijoitettuna olleilla lapsilla ja nuorilla on aikuisuudessaan muuhun väestöön verrattuna enemmän erilaisia ongelmia elämän eri osa-alueilla (mm. Kaasinen ym. 2021; Woodgate & Morakinyo & Martin 2017; Kääriälä & Hiilamo 2017). Jälkihuollossa olleita nuoria verratessa väestössä ikätovereihinsa heidän menestymisensä elämän eri osa-alueilla, kuten koulutuksessa, tulotasossa, asumisessa ja vanhemmuudessa, on jälkihuoltonuorilla heikompaa. Jälkihuollossa olleilla nuorilla on myös muihin nuoriin verrattuna enemmän mielenterveys- ja käyttäytymisongelmia, päihteiden väärinkäyttöä sekä rikollisuutta. (Häggman-Laitila ym. 2019: 633.) Sijaishuollossa olleet nuoret aikuiset pärjäävät järjestelmällisesti heikommin elämän eri osa-alueilla muuhun väestöön verrattuna, tämä osoittaa sen, että jälkihuoltonuorten elämässä huono-osaisuudella on taipumusta kasaantua usein monimutkaisiksi ongelmiksi (Kääriälä & Hiilamo 2017: 112).

2.5 Jälkihuoltonuorten tuen tarve itsenäistymisen matkalla

Häggman-Laitila, Salokekkilä ja Kärki (2018: 137–138) ovat kirjallisuuskatsauksessaan nostaneet esille kaksi pääteemaa jälkihuoltonuorten kokemuksista itsenäistymisessä. Näitä teemoja kuvattiin ”mahdollisuutena uuteen elämän alkuun” ja ”negatiivisena elämänmuutoksena”, joihin vaikuttivat vahvasti nuoren kokemus omista kyvyistään, tunteistaan ja identiteetistään. Nuorilla, jotka olivat kokeneet itsenäistymisen negatiivisena elämänmuutoksena, ei ollut elämässään aikuisia, jotka olisivat tukeneet ja antaneet heille neuvoja itsenäistymiseen. He myös kokivat pelkoa mahdollisesta eristäytymisestä ja asunnottomuuden uhasta sekä yksinäisyydestä. Lisäksi nämä nuoret pelkäsivät opintojen keskeytymistä sekä hyväksikäytetyksi tulemista, heillä oli myös epävarmuutta ja hämmennystä identiteetistään ja lisäksi he näkivät tulevaisuuden turvattomana. Itsenäistymistä mahdollisuutena uuden elämän alkuun pitäneillä nuorilla oli hyvät sosiaaliset taidot, joiden avulla he pystyivät luomaan tukiverkostoja elämäänsä ja he kokivat vahvaa itseluottamusta pärjäämisessään yhteiskunnassa. (Häggman-Laitila ym. 2018: 137–138.)

Sijaishuollosta pois muuttaessaan nuoret ovat kokeneet, että heillä oli hyvin vähän tietoa ja osaamista ihmissuhdetaidoissa, kotitalouden hoitamisesta ja itsestään huolehtimisesta. Jälkihuollossa olevat nuoret ovat toivoneet, että saisivat tehdä omaa elämää koskevia valintoja ja toivovat saavansa tässä palautetta, jotta he pystyisivät arvioimaan ja kehittämään itseään valintojen tekemisessä. Jälkihuollossa olevat nuoret haluaisivat, että heidät otetaan vakavasti ja heille annetaan tietoa, jonka avulla he voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä asioistaan. Jälkihuoltonuoret ovat kokeneet, ettei heidän omia toiveitaan olla otettu huomioon ja ettei heidän yksilöllisiä tarpeitaan huomioitu tarpeeksi. (Häggman-Laitila ym. 2018: 139.)

Jälkihuoltonuorten joukossa on nuoria, joilla on diagnosoimattomia häiriöitä tai tiloja ja samanaikaisesti useita ongelmia elämän eri osa-alueilla. Tällöin heidän tarpeitansa ei voida täyttää minkään yksittäisen palvelun avulla vaan tarvitaan useita palvelujärjestelmän tarjoamia palveluita. Tämä hankaloittaa

jälkihuoltonuoren pärjäämistä ja avun saamista palveluverkostossa. Tämän lisäksi sijoituksesta poistuvat nuoret saattavat olla haluttomia muodostamaan suhteita palveluiden työntekijöiden kanssa, jolloin mahdollisesti aloitetut palvelut saatetaan päättää. Nämä ongelmat lisäävät jälkihuoltonuorten muutoinkin hankalampaa itsenäistymistä ja altistavat mm. asunnottomuudelle, hyväksikäytölle ja rikollisuudelle. (Malvasoa & Delfabbroa & Hackett & Mills 2016, 129).

2.6 Jälkihuoltonuorten kokemuksia tuen saamisesta

Tutkimuksia jälkihuoltonuorten kokemuksista tuen saamisesta löytyy vähän. Kansainvälisten tutkimustulosten vertaamisen haasteena on erilaiset jälkihuoltojärjestelmät eri maiden välillä. Häggman-Laitila, Saloekkilä ja Kärki (2020) ovat tehneet kirjallisuuskatsauksen, jossa on tutkittu erimaissa toteutettuja jälkihuoltonuorten lisätukiohjelmien vaikutusta itsenäistymiseen nuorten kokemusten kautta. Henkilökuntaan nähden jälkihuoltonuoret olivat kokeneet hyvänä asiana sen, kun henkilökunta oli kiinnostunut heidän asioistaan ja osoitti kunnioitusta heitä kohtaan. Myös se, että henkilökunnalla oli ollut riittävästi aikaa kuunnella ja tukea nuoria nähtiin positiivisena tekijänä. Huonona asiana henkilökunnassa nuoret olivat nähneet sen, että osa henkilökunnasta ei ollut sitoutuneita työhön ja heillä oli liian vähän tietoa ja osaamista tukea nuoria. Vertaistuessa vahvuutena nähtiin se, että sitä oli aina saatavilla, mutta heikkoutena taas se, että osalla nuorista oli vaikeuksia suhteiden hallitsemisessa ikätovereidensa kanssa. (Häggman-Laitila ym. 2020: 72–73.)

Tärkeänä jälkihuollossa olleet nuoret ovat kokeneet Kaasisen, Saloekkilän ja Häggman-Laitilan (2021: 103) tutkimuksessa hyvän yhteistyösuhteen työntekijöiden kanssa. Yhteistyösuhteen tulee olla yksilöllinen ja perustua luottamukseen, tasa-arvoon ja kunnioittamiseen. Työntekijän tulisi olla joustava, tuomitsematon, arvostava ja turvallinen, jotta yhteistyösuhde onnistuu. (Kaasinen & Saloekkilä & Häggman-Laitila 2020: 103.) Tutkimuksissa lisätukea saaneet nuoret ovat olleet tyytyväisiä vapaa-ajan vieton ja tekemisen mahdollisuuksiin, terveys- ja hyvinvointipalveluiden saatavuuteen sekä tukeen, jota oli saatu elämäntaitoihin ja sosiaaliseen osallisuuteen. Tyytymättömämpiä nuoret olivat olleet liian

vähäiseen tukeen tulevaisuuden suunnittelussa, perheen kanssa yhteydenpidossa sekä oikeudellisten ja taloudellisten asioiden hoitamiseen saadusta tuesta. Osa nuorista oli kokenut asumisen ja elinympäristön turvattomaksi. Asumiseen liittyen nuoret olivat kokeneet turhauttavana asumiseen liittyviä sääntöjä ja määräyksiä, jotka he olivat kokeneet rajoittavaksi tekijöiksi itsenäistymisessä. (Häggman-Laitila ym. 2020: 73.)

Jälkihuollossa olevat lisätukea saaneet nuoret kokivat positiivisena vaikutuksena itsenäistymiseen ja elämän hallintaan saadun tuen minäkuvan vahvistamiseen, aikuisidentiteettiin, elämänasenteille sekä ahdistuneisuuden hallintaan. Nuoret, jotka kokivat saaneensa tukea näihin asioihin, olivat saaneet uutta ymmärrystä menneisyydestään ja näkivät sekä suunnittelivat tulevaisuuttaan luottavaisemmin. (Häggman-Laitila ym. 2020: 73.)

Irlannissa tehdyn tutkimuksessa olennaisena nähtiin jälkihuoltonuoren tukemisessa luottamuksellinen ja toimiva yhteistyösuhde. Tutkimuksen mukaan jälkihuoltonuoret ovat kokeneet olennaiseksi toimivan yhteistyösuhteen henkilöstön kanssa syntyneeksi luottamuksen, kunnioituksen ja sujuvan yhteistyön. Hyvän suhteen syntymisen estäjänä jälkihuoltonuoret olivat nähneet taas asumisyksikössä asuessaan jatkuvasti vaihtuvan henkilöstön, henkilöstön työskentelyn vuorotyössä sekä oman sosiaalityöntekijän vaihtuvuuden. Lisäksi oli todettu, että asumisyksikössä työntekijöillä ei ole aina tarpeeksi aikaa rakentaa toimivaa suhdetta nuoren kanssa. (Swan & Holt & Kirwan 2018: 450.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemusten kautta minkälaista tukea ja ohjausta he tarvitsevat itsenäistymisen tueksi ja millaiseksi nuoret olivat kokeneet asumisyksikön tuen. Opinnäytetyön tavoite oli tuoda nuorten ääni kuuluviin ja vahvistaa nuorten osallisuuden tunnetta.

Tutkimuskysymykset:

- Millaiseksi nuoret kuvaavat asumisyksikössä saamaansa tukea ja ohjausta?
- Millaista tukea ja ohjausta nuoret toivoisivat saavansa itsenäistymisen tukemiseksi?

4 Tutkimusmenetelmät

4.1 Toimintaympäristön kuvaus

Tutkimuksen toimeksiantajana on sosiaalipalveluita tuottava yhteiskunnallinen yritys. Yrityksen palveluihin kuuluvat ammatillinen tukihenkilötoiminta, perheiden palvelut, tuettu asuminen sekä vahvasti tuettu asuminen. Yritys on perustettu vuonna 2009 ja se tuottaa palveluita Uudenmaan ja Varsinais-Suomen alueilla. Opinnäytetyön tutkimus tehtiin yrityksen jälkihuollon vahvasti tuetussa asumisyksikössä. Asukaspaikkoja yrityksellä vahvasti tuetussa asumisessa on yhteensä 25, jotka ovat jaettu kahteen eri yksikköön.

Jälkihuollon vahvasti tuetun asumispalvelun sisältö rakennetaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden pohjalta yhteistyössä asiakkaan, tilaajan ja palveluntuottajan kanssa. Palvelu koostuu säännöllisestä sosiaalisesta kuntoutuksesta, joka on suunniteltu palvelusuunnitelman mukaisesti ja toteutetaan pääasiassa asiakkaan kodissa sekä hänen arkisissa ympäristöissään. Asiakkaille tarjotaan tukea ja ohjausta päivittäisten toimien harjoittelemiseksi, ulkopuolisten palveluiden hyödyntämiseksi ja vapaa-ajan mahdollisuuksien löytämiseksi. Lisäksi heitä tuetaan siirtymävaiheissa, kuten opiskelun tai työelämän aloittamisessa. Tuen määrä mukautetaan jokaisen asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Palvelussa pyritään lisäämään asiakkaiden osallistumista oman elämänsä, yhteisönsä ja yhteiskunnan asioihin. Asiakas osallistuu omien tuen tarpeidensa ja tavoitteidensa määrittämiseen työntekijöiden avustuksella. Ennen palvelun aloittamista asiakkaan kanssa tehdään alkukartoitus, jossa hänelle esitellään palvelun toiminnot ja selvitetään hänen elämäntilanteensa. Tämän pohjalta

arvioidaan tarvittavan tuen laajuus ja sovitaan palvelun aloittamisesta sekä asiakkaan alustavista tavoitteista.

Kun asiakas aloittaa palvelussa, ensisijaisena tavoitteena on tutustua perusteellisesti hänen elämäntilanteeseensa, tavoitteisiinsa ja tuen tarpeisiinsa. Jokaiselle asiakkaalle nimetään kaksi omaohjaajaa, jotka perehtyvät hänen asioihinsa ja käyvät säännöllisesti läpi hänen tavoitteitaan ja keinoja niiden saavuttamiseksi. Tarvittaessa asiakas voi tavata myös yksikön lääkärin. Palvelun alkuvaiheessa asiakkaalle laaditaan henkilökohtainen palvelusuunnitelma, jossa hänen tarvitsemansa tuki ja sen toteutustavat määritellään. Kaikkien asiakkaiden kohdalla tavoitteena on löytää pysyvä asumisratkaisu ja mahdollisimman itsenäinen arki vahvasti tuetun asumisen jälkeen.

Palvelussa sovelletaan motivaatiotyöskentelyä. Tällä pyritään vahvistamaan asiakkaan omaa motivaatiota muutokseen. Toimintaa ohjaa toipumisorientaatio, jossa keskiössä ovat arvostava kohtaaminen, asiakkaan voimavarojen vahvistaminen, osallisuus, toivo ja merkityksellisyyden kokemus. (Santala 2022, 113).

4.2 Kohderyhmä

Opinnäytetyö toteutettiin tilaajaorganisaation toisessa jälkihuollon vahvasti tuetussa asumisyksikössä, jossa on 15 asiakaspaikkaa. Asumisyksiköissä asuvat nuoret ovat kaikki 18–24-vuotiaita jälkihuollossa olevia nuoria aikuisia.

Opinnäytetyön otoksen muodosti kuusi haastateltavaa. Valintakriteerinä otokseen osallistujilta edellytettiin vähintään neljän kuukauden kokemusta palvelusta.

4.3 Lähestymistapa

Opinnäytetyön lähestymistapana oli laadullinen tutkimus ja tutkimusmenetelmänä sovellettiin tapaustutkimusta. Tässä opinnäytetyössä tapauksena oli nuorten kokemukset vahvasti tuetun asumisen toimintamallista. Tutkittavan tapauksen määrittämisen jälkeen tapaus toimi perustana tutkimuskysymyksille,

tutkimusasetelmalle ja aineiston analyysille. (Eriksson ja Koistinen 2014, 1.) Tämän tutkimuksen tapaukseksi määriteltiin tutkittava ilmiö eli nuorten kokemukset. Tapauksen määrittelyssä ei ilmene kuinka monta ihmistä on tutkimuskohteenä ja tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita nimenomaan ilmiöstä eikä ihmisestä. (Eriksson & Koistinen 2014, 1–2.)

Tämä opinnäytetyö oli ekstensiivinen tapaustutkimus, jolloin määrittelystä ilmiöstä etsittiin yhteisiä ominaisuuksia ja yleisiä malleja sekä kehitettiin uusia ideoita useiden tapausten vertailemisen avulla. Ekstensiivisen tapaustutkimuksen tavoitteena on selittää ilmiöitä tai tuottaa uutta teoriaa (Eriksson & Koistinen 2014, 20.) Tässä opinnäytetyössä tavoitteena oli uusien kehittämissideoiden luominen sekä kuvata millaisia kokemuksia nuorilla on vahvasti tuetusta asumisesta.

4.4 Aineiston keruu

Opinnäytetyön aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla, jotka toteutettiin yksilöhaastatteluina. Haastatteluiden ääni nauhoitettiin Zoom-verkkokokoustyökalulla. Teemahaastatteluilla oli tarkoitus saada tietoa siitä, millaiseksi asiakkaat olivat kokeneet saamansa tuen ja miten asiakkaiden mielestä toimintaa tulisi kehittää.

Teemahaastattelun sopivuutta kohderyhmälle vahvistettiin valmiiksi valituilla haastatteluteemoilla ja keskustelun avoimena pitämisellä haastattelutilanteissa. Puolistrukturoitu haastattelu ja siinä yksi haastattelun näkökulmista on se, että haastattelun aihepiiri tai teema on kaikille haastateltaville sama. Teemahaastattelussa ei asetettu tarkkoja kysymyksiä valmiiksi, mutta haastattelu ei myöskään ollut täysin vapaamuotoinen. Haastatteluteemat muotoutuivat teorialähtöisesti ja niihin päädyttiin aikaisempaan tutkimustietoon perehtymällä. Teemahaastattelut etenivät tutkittavan aiheen teemojen varassa, jossa keskeisenä olivat haastateltavien omat tulkinnat ja heidän antamat merkitykset asioille. (Hirsijärvi & Hurme 2010, 47–48.) Tämän opinnäytetyön haastatteluissa oli teemana haastateltavien kokemukset vahvasti tuetun asumisen toimintamallista.

Tässä opinnäytetyössä puolistrukturoidun haastattelun mukaisesti tutkija laatii haastattelukysymykset ennakkoon ja esitti ne haastattelussa tietyssä järjestyksessä. Haastateltavien vastaamistapa oli vapaamuotoinen (Hyvärinen & Suoninen & Vuori 2021.) Laadullisen tutkimuksen haastattelut voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmähaastatteluina. Tässä opinnäytetyössä yksilöhaastattelujen käyttö oli perusteltua kohderyhmän haastattelumenetelmänä, koska ryhmädynamiikan perusilmiöt, kuten enemmistön mielipiteeseen samaistuminen, voi vaikuttaa tutkimustulokseen. Yksilöhaastatteluilla tavoiteltiin nuorten yksilöllisiä kokemuksia ja mahdollisuutta keskittyä jokaisen nuoren omiin ajatuksiin aiheesta. (Kylmä & Juvakka 2007, 84–85.)

4.5 Analyysimenetelmä

Haastattelut analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysi valikoitui analyysimenetelmäksi, koska se mahdollistaa aineiston analysoinnin systemaattisesti ja luotettavasti sekä olisi antanut tarvittaessa mahdollisuuden hyödyntää määrällisiä menetelmiä, jolla olisi voinut korostaa löydösten merkityksellisyyttä (Elo & Kajula & Tohmola & Kääriäinen 2022, 216). Haastatteluaineisto litteroitiin mahdollisimman nopeasti haastattelun jälkeen. Tässä vaiheessa oleellista oli säilyttää mahdollisimman tarkasti oleellisuus, eli huomio kiinnitettiin siihen mitä haastattelussa oli sanottu. (Kylmä & Juvakka 2007, 110–111.)

Induktiivinen sisällönanalyysi perustui tässä opinnäytetyössä induktiiviseen päättelyyn, jota ohjattiin tutkimuksen tarkoituksella ja haastattelujen kysymysten asettelulla, jotka esitettiin avoimina kysymyksinä. Analyysivaiheessa luokiteltiin haastatteluissa käytettyjä ilmaisuja niiden teoreettisten merkitysten perusteella. Aluksi analyysivaiheessa tunnistettiin aineistosta tutkittavaa asiaa kuvaavia tekstejä, jonka jälkeen pelkistettiin merkitykselliset tekstit niin, että niiden merkitys ja tarkoitus kuitenkin säilyi ennallaan. Tämän jälkeen ryhmiteltiin pelkistetyt tekstit etsimällä teksteistä erot ja yhtäläisyydet. Eli sisällöllisesti samantyyppiset ilmaisut ryhmiteltiin samoihin luokkiin ja luokat nimettiin niitä kuvaavasti. Sisällönanalyysiä jatkettiin yhdistelemällä samantyyppiset luokat toisiinsa yläluokiksi,

samalla tavalla yhtäläisyyksiä etsimällä kuin luokissakin. (Kylmä & Juvakka 2007, 112–119.)

5 Eettisyys ja luotettavuus

5.1 Eettisyys

Tutkimuksessa eettisyys näkyy toimintatavoissa, joita tutkimuksen tekijän tulee noudattaa, jotta tutkimuksen avulla voidaan tuottaa kestävää tietoa ja jotta tutkimukseen osallistuneet ihmiset tulevat hyvin kohdelluiksi. Etiikalla tutkitaan oikean, väärän, hyvän, pahan sekä moraalisen toiminnan käsityksiä. Suomessa tutkimuksissa tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, joka on osa tutkimusetiikkaa. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan eettisyyttä ohjaa ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarvointi ohjeistus. Eettiset kysymykset ja pohdinnat liittyvät jokaiseen laadullisen tutkimuksen vaiheeseen, aina aiheen valitsemisesta tutkimuksen aineistojen arkistointiin asti. (Vuori 2021.)

Tutkimukseen osallistuvilla oli mahdollisuus kieltäytyä osallistumasta ja osallistuminen perustui täysin vapaaehtoisuuteen. Koska tutkimukseen osallistujat olivat niin sanotussa riippuvuussuhteessa, tässä tapauksessa asiakassuhteessa, organisaatioon, jossa tutkimus tehtiin, oli erittäin oleellista huolehtia vapaaehtoisuuden toteutumisesta. Kaikilta tutkimukseen osallistuvilta saatiin osallistumisuostumus, joka dokumentoitiin (Liite 1). Tutkimukseen osallistuneilla oli oikeus ja mahdollisuus keskeyttää tai perua tutkimukseen osallistumisensa ilman perusteluja ja seurauksia. Tutkimukseen osallistuvilla oli oikeus saada tietoonsa tutkimukseen liittyviä asioita, kuten tutkimuksen sisältö ja käytännön toteutus, henkilötietojen käsittely tutkimuksen aikana ja tutkimusaineiston käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvät asiat (Liite 2). Nämä tiedot annettiin tutkimukseen osallistuneille kirjallisena, jonka jälkeen tutkimukseen osallistujille annettiin tarpeeksi aikaa päättää tutkimukseen osallistumisesta ja mahdollisuus esittää tutkijalle kysymyksiä tutkimukseen ja siihen osallistumiseen liittyen. Tutkimukseen osallistuneille saatettiin myös tietoon tutkimuksen tavoitteet, ja tutkimukseen

mahdollisesti liittyvät haitat ja riskit totuudenmukaisesti ja ymmärrettävästi. (TENK 2019, 8–9.)

Haastatteluihin rekrytoitiin osallistujia asumisyksikön henkilökunnan avulla. Tutkimuksen tekijä huolehti yksikön henkilökunnan informoimisesta tutkimukseen liittyen. Asiakkaille annettiin haastattelukutsu (Liite 4), jossa oli tutkijan yhteystiedot lisäkysymyksiä varten. Ennen aineiston keruun aloittamista kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että tutkittavat ymmärtävät mihin olivat osallistumassa.

Tämän opinnäytetyön aineistohallintasuunnitelma on tehty erillisenä tiedostona. Tutkija on tehnyt tutkimukselle vaikutuksen arvioinnin, jonka riskiarviointi antoi tutkimukselle matalan riskin. Tilaaja organisaatiota ei tässä opinnäytetyössä esitellä nimellä, jotta yksiköiden selvittäminen ja sitä kautta haastatteluihin osallistuvien tietoja ei ole niin helposti selvitettävissä.

Eettinen ennakoarviointi ihmistieteessä tarkoittaa suunnitelmavaiheessa olevaa sellaisen tutkimuksen arviointia, jossa katsotaan, että tutkimuksesta tai sen tuloksista saattaa olla tutkimukseen osallistuvalla jonkinlaista haittaa. Ihmistieteiden eettinen toimikunta tekee tutkijan pyytäessä tutkimussuunnitelman perusteella eettisen ennakoarvioinnin. (TENK 2019.) Tälle opinnäytetyölle haettiin eettisen toimikunnan ennakoarviointi ja eettinen toimikunta antoi opinnäytetyölle myöntävän lausunnon ennen tutkimuksen aloittamista.

Vapaaehtoisuutta tutkimukseen osallistumiseen vahvistettiin sillä, että tutkimuksen haastatteluihin rekrytoitiin osallistujia vain asumisyksiköstä, jossa tutkija ei itse työskentele. Osallisuuden näkökulmasta on oleellista, että toiminnan kehittäminen tapahtuu asiakaslähtöisesti ja asiakkaiden kokemuksia ja mielipiteitä kuullen. On tärkeää, että toimintaa kehitetään nimenomaan asukaskokemusten kautta. Tutkimuksen tavoitteena oli lisätä tutkimukseen osallistuvien osallisuutta ja saada heidän äänensä kuuluviin, jolloin tutkimukseen osallistuvien osallisuutta vahvistettiin tällä tutkimuksella. Asumisyksiköiden asiakkaita osallistetaan yksiköiden arjessa muutoinkin toiminnan suunnittelemiseen viikoittaisilla asukaskokouksilla sekä säännöllisillä asiakastyytyväisyyskyselyillä.

Opinnäytetyössä noudatettiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä (2023). Tutkimuslupa myönnettiin Helsingin kaupungilta ennen tutkimustyön aloittamista ja kaikista tutkimukseen liittyvistä asioista sovittiin yhdessä tilaajaorganisaation edustajien kanssa sekä tehtiin erillinen opinnäytetyösopimus.

Haastattelut toteutettiin huomioimalla osallistujien hyvinvointi ja kunnioitus heidän kokemuksiaan kohtaan. Haastatteluihin osallistuneet saivat vapaasti kertoa kokemuksistaan ja haastattelutilanteet pyrittiin pitämään avoimina ja rentoina. Haastattelutilanteissa pyrittiin aitoon kuunteluun ja läsnäoloon sekä arvostavaan kohtaamiseen. Haastattelutilanteista ei aiheutunut osallistujille henkistä rasitusta tai stressiä. Haastateltaville kerrottiin ennen haastattelua, että heillä on mahdollisuus keskusteluun joko asumisyksikön ohjaajien kanssa tai tutkimuksen tekijän kanssa, mikäli haastattelutilanne herättää jälkikäteen tunteita tai kysymyksiä.

Tutkimuksen haastattelut olivat tavoitteiden mukaisia ja osallistajat kertoivat avoimesti omista kokemuksistaan asumisyksikössä. Voi olettaa, että tutkijan roolissa toimiessa toimintaympäristön tunteva henkilö, voi se madaltaa kynnystä haastatteluun osallistumiseen. Lisäksi voi olettaa, että tämän takia haastateltavat kokivat haastattelutilanteessa voivansa avoimemmin kertoa kokemuksistaan. Aineiston keruu tilanteissa tutkija oli koko ajan tietoinen omasta roolistaan tutkijana eikä esimerkiksi ohjailut haastatteluvastauksia, vaan keskustelut etenevät haastateltavien ehdoilla. Voi olla kuitenkin mahdollisuus, että silloin kun yrityksen oma työntekijä on haastattelijan roolissa, haastateltavat jättävät tietoisesti kertomatta joistain asioista, jotka he ovat kokeneet hankalaksi aiheeksi. Tämän opinnäytetyön haastatteluista jäi kuitenkin päällimmäisenä ajatus avoimesta, hyvästä ja rennosta ilmapiiristä.

5.2 Luotettavuus

Uskottavuudella, vahvistettavuudella, refleksiivisyydellä ja siirrettävyydellä voidaan arvioida laadullisen tutkimuksen luotettavuutta (Kylmä & Juvakka 2007:

127). Tutkimustulosten läpikäymiseen tarjottiin mahdollisuutta ryhmä- tai yksilötapaamisessa haastatteluihin osallistuneille. Haastattelut pidettiin asumisyksikön tiloissa kolmen osallistujan kanssa ja puhelimitse kahden osallistujan kanssa. Aineiston keruun osallistuneet arvioivat tutkimustuloksia ja heidän näkemyksensä oli, että tutkimustulokset vastaavat heidän näkemyksiään. Kaikki olivat tyytyväisiä tutkimustuloksiin ja ilmoittivat halukkuudestaan mahdollisuksiensa mukaan osallistua toiminnan jatkokehittämiseen. Tällä menettelyllä oli tavoitteena vahvistaa tutkimuksen uskottavuutta. Tutkimuksen uskottavuutta vahvistaa myös se, että tutkimuksen tekijä on ollut tämän aiheen parissa lähes kahden vuoden ajan ja on pitänyt tutkimuspäiväkirjaa koko tutkimuksen ajan, jossa on kuvailtu tutkijan omia kokemuksia tutkimusprosessista ja tutkija on pohtinut omia tutkimukseen liittyviä valintoja. (Kylmä & Juvakka 2007, 127–128.)

Tutkimuksen vahvistavuutta on lisätty tutkimuksen johtopäätöksissä, jossa on peilattu tämän tutkimuksen tuloksia aiempaan teoriaan. Reflektiivisyyttä on lisätty raportoinnissa pohtimalla tutkijan vaikuttamista tutkijana tutkimusprosessiin. Tutkimuksen raportoinnissa on kirjoitettu tarkasti tutkimuksen kohderyhmästä, ympäristöstä ja yhteistyöorganisaatiosta, jotta raportin lukija voi arvioida tutkimustulosten siirrettävyyttä. (Kylmä & Juvakka 2007: 129.) Kaikkien tutkimusten luotettavuutta tulee arvioida, jotta arviointi mahdollistuu, on tämän opinäytetyön raportoinnissa kuvailtu jokaisen tutkimuksen toteuttamisvaihe, kuten esimerkiksi haastattelutilanteet ja analyysivaihe ja niihin mahdollisesti vaikuttaneet asiat. Lisäksi raportoinnissa on perusteltu analyysivaiheen luokittelua ja tutkimustuloksia, jotta tutkimustuloksista voidaan arvioida luotettavuutta. Luotettavuutta aineiston ja tutkimustulosten välillä on tutkimustulosten raportoinnissa lisätty kirjoittamalla suoria lainauksia aineistosta ja laittamalla esimerkkejä analyysivaiheen muodostumisesta, jotta näillä voidaan osoittaa yhteys aineiston ja tutkimustulosten välillä. (Hirsijärvi ym. 2008, 227–228.)

6 Tutkimustulokset

6.1 Osallisuuden lisääminen

Haastateltavilla oli vahva kokemus siitä, että he voivat tällä hetkellä vaikuttaa päätöksentekoon ja yhteisen toiminnan suunnitteluun asumisyksikössä. Jokaisessa haastattelussa nostettiin esiin viikoittainen asukaskokous, jossa omia toiveita ja ehdotuksia kuullaan ja yhteistä toimintaa suunnitellaan. Rajoittavana tekijänä vaikuttamismahdollisuuksiin osa haastateltavista koki toiminnalle asetetun budjetin rajallisuuden (Taulukko 1) ja kokemuksen ettei asukaskokouksessa aina uskalla sanoa omia ajatuksiaan ääneen. Tähän on vaikuttanut muiden asukkaiden läsnäolo ja pelko siitä mitä muut asukkaat ajattelevat. Kuitenkin oli koettu, että tulee kuulluksi ja omia toiveitaan toimintaan voi esittää myös yksilöllisesti ja ne otetaan myös näin huomioon (Taulukko 1).

”Se asukaskokous on vaan kerran viikossa, et se on liian harvoin, et se vois olla useemmin, vaikka kaksi kertaa viikossa. Sit voisi siellä sopia sen ruoan teon ja toimintapäivän lisäksi kaikkea, et vois sopia, vaikka et voidaan mennä esim. kävelyllä tai mitä vaan mitä vois tehdä päivittäin yhdessä.”

Haastateltavat toivovat, että asukaskokouksia voisi järjestää useammin, jotta niissä voisi suunnitella jokapäiväistä toimintaa, ei vain viikkotasolla. Haastateltavat toivoivat myös, että voivat jatkossakin esittää omia toiveita yksilöllisesti henkilökunnalla ja toiveet otetaan myös näin huomioon. Haastateltavat eivät halunneet, että asukaskokous olisi ainoa paikka missä voi vaikuttaa toimintaan ja toivovat ettei asukaskokoukseen osallistuminen tuntuisi pakolliselta.

Taulukko 1. Esimerkki yläteemojen ”budjetti on rajoittava tekijä toimintaan vaikuttamisessa” ja ” vaikuttaminen yhteisiin asioihin tuomalla omia ajatuksia ja toiveita esiin yksilökeskusteluissa” muodostumisessa

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Yläteema
<p><i>”Meillä on toimintaan sellainen budjetti, joka vähän rajoittaa mitä toimintaa tääl voi järjestää ja mitä meidän ideoita pystytää toteuttaa”</i></p> <p><i>”Kyl tääl pyritään toteuttaa asiat, joita asukaskokouksessa toivotaan, mut jotain jää joskus sen toiminnan hinnan takia toteuttamatta”</i></p>	<p>Toimintabudjetti rajoittaa mitä toimintaa voidaan järjestää</p> <p>Osa toiveista jää toteuttamatta budjetin rajallisuuden takia</p>	<p>Budjetti on rajoittava tekijä toimintaan vaikuttamisessa</p>
<p><i>”Mä koen, et voin kyl vaikuttaa niinku omiin ja yhteisön asioihin tääl hyvin ja se on must hyvä, et voi esittää omia ideoita ja toiveita ihan silleen ohimennen ohjaajille ja ne otetaan silti huomioon”</i></p> <p><i>”Musta on helpompaa tuoda mun toiveita ja ajatuksia esiin suoraan ohjaajalle silleen kahestaan keskustelussa, ku siellä asukaskokouksessa”</i></p>	<p>On hyvä, että voi esittää omia toiveita yksilöllisesti ohjaajille ja ne huomioidaan toiminnan suunnittelussa.</p> <p>On helpompaa tuoda omia ajatuksia ja toiveita esiin yksilökeskustelussa ohjaajan kanssa kuin asukaskokouksessa.</p>	<p>Vaikuttaminen yhteisiin asioihin tuomalla omia ajatuksia ja toiveita esiin yksilökeskusteluissa.</p>

6.2 Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys

Yksilötyöskentely nostettiin jokaisessa haastattelussa erittäin tärkeäksi osaksi itsenäistymisen tukemisessa. Kaikki haastateltavat kokivat pääosin saavansa hyvin tukea ja apua sitä tarvitessaan (Taulukko 2), mutta osalla haastateltavista oli kokemus, ettei tarvittava tuki ollut toteutunut jonkin yksittäisen hoidettavan asian kohdalla. Tämä kokemus oli syntynyt haastateltaville tilanteista, joissa he kokivat, ettei yksikössä ollut tarpeeksi henkilökuntaa paikalla. Yksilöllistä tukea haastateltavat olivat tarvinneet useissa eri elämän osa-alueissa ja kokivat enemmän, että apua ja tukea saa minkä asian vaan hoitamiseen, kun sitä ohjaajilta pyytää. Haastateltavat kokivat yksilöllisen tuen olleen pääosin riittävää ja

henkilökohtaisia tarpeita huomioivaa ja osa haastateltavista kokivat yksilöllisen työskentelyn tärkeimmäksi osaksi tuettua asumisen palvelua.

”Mä kyllä tarviin tosi paljon sitä yksilötyöskentelyä, sitä omaa aikaa ohjaajan kanssa, mä tarviin sitä koko ajan.”

Yhteisöllisyys koettiin arvokkaaksi sosiaalisen vuorovaikutuksen kannalta, ja sen tarjoamia mahdollisuuksia toivottiin, että ylläpidetään jatkossakin. Yhteisöllisyys nähtiin haastateltavien mukaan pääosin tärkeänä osana asumista. Etenkin se nähtiin erilaisena mahdollisuutena täysin omassa asunnossa asumiseen verrattuna. Haastateltavat kokivat yhteisöllisyyden ehkäisevän yksinäisyyttä ja antavan vaihtoehtoista tekemistä päiviin. Yhteisön kanssa vietetty aika nähtiin positiivisena asiana, kun haastateltavat vertasivat, millaisia asioita he tekisivät, jos yhteisön läsnäoloa ei voisi hyödyntää. Haastateltavat arvostivat mahdollisuutta viettää aikaa yhteisissä tiloissa, ja mahdollisuutta olla muiden seurassa, milloin itse haluavat.

”Ehkä just se yhteisöllisyys ei ole se ihan mun juttu, että mä mieluummin toivoin sitä yksilöllistä työskentelyä enemmän.”

Suurin osa haastateltavista toivat esiin myös yhteisön huonot puolet ja kokivat ettei muiden asukkaiden kanssa kannata olla liian paljon tekemisissä, jos elämän tilanteet ovat hyvin erilaisia. Haastateltavat kokivat, että yhteisössä saattaa myös omat ongelmat lisääntyä, jos ei itse osaa rajata omaa toimintaansa (Taulukko 2). Kuitenkin ohjaajien läsnä ollessa yhteisö koettiin pääosin turvalliseksi ja omaa itsenäistymistä edistäväksi asiaksi. Osa haastateltavista toivoi enemmän yhteistä tekemistä, jolloin yksinäisyys vähentyisi ja päiviin tulisi enemmän sisältöä.

Taulukko 2. Esimerkki yläteemojen ”yksilöllinen työskentely on toimivaa ja sitä saa aina tarvittaessa” ja ”yhteisöllisyys ja muiden asukkaiden kanssa tutustuminen saattaa tuoda myös ongelmia” muodostumisessa

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Yläteema
<p><i>”Tääl ohjaajat on ollut koko ajan yhteydessä, se on hyvä ja tuntuu hyvälle ja sit ku oon tarvinnut johonkin apua niin oon aina saanut sitä.”</i></p> <p><i>”Tää menee silleen, et mä oon saanut täällä paljon apua niinku omaa niinku nimenomaan yksilöllistä apua, joo että kaikki asiat hoituu ja jos tarviin jotain niin saan aina tukea ja apua.”</i></p>	<p>Ohjaajat ovat tiiviisti yhteydessä, joka on hyvä asia ja kaikkeen on aina saanut apua.</p> <p>Yksilöllistä tukea on saatu paljon ja sitä saa aina, kun tarvitsee.</p>	<p>Yksilöllinen työskentely on toimivaa ja sitä saa aina tarvittaessa.</p>
<p><i>”Kyl riippuu paljon ketä yhteisössä on, et onko se sit just mulle hyvä asia vai ei. Se on käytännössä riski, jos vaik muut käyttää paljon päihteitä niin ei mun sit kannatais tutustua ees sellasiin.”</i></p> <p><i>”En mä aina tiiä, et kannattaako tääl sen enemää tutustua muihin ja viettää niiden kans aikaa, kun meil on kuitenkin kaikil jonkunlaisia ongelmia nii helposti sit myös muiden ongelmat tulee sullekin tai toisinpäin.”</i></p>	<p>Yhteisön tuki riippuu paljon yhteisössä olevista henkilöistä ja tutustuminen muihin voi olla riski.</p> <p>Lähemmin tutustuminen muihin asukkaisiin ei ole kannattavaa, koska silloin ongelmat myös usein lisääntyvät.</p>	<p>Yhteisöllisyys ja muiden asukkaiden kanssa tutustuminen saattaa tuoda myös ongelmia.</p>

6.3 Henkilökunta ja vertaistuki

Haastateltavat kokivat pääosin, että asumisyksikössä saatu tuki on hyvää ja tarpeiden mukaista. Ohjaajat auttavat asioiden hoitamisessa, ja suurin osa haastateltavista kokivat voivansa keskustella ohjaajien kanssa luottamuksellisesti.

Osan haastatteluihin osallistuneen asiakkaan mukaan ohjaajia voisi olla enemmän paikalla, ja välillä haastateltavat ovat kokeneet, ettei kaikkia heidän esille

tuomiaan asioita ole otettu riittävän vakavasti. Haastatteluun osallistuneet toivoisivat enemmän aikaa yksilölliselle keskustelulle ja että ohjaajien resurssien käyttöä ennakoitaisiin enemmän, jotta kiireelliset asiat saataisiin hoidettua nopeammin.

”Työntekijät täällä tarkoittaa mulle perhettä, mä en voi sanoa mitään mikä riittäisi siihen, et kuinka hyviä työntekijöitä täällä nyt on.”

Haastateltavat kokivat, että luottamukselliset yhteistyösuhteet syntyvät osan työntekijöiden kanssa ja osa haastateltavista koki, että tähän vaikuttaa vahvasti henkilökemiat. Haastateltavat kokivat tärkeäksi, että luottamuksellinen ja toimiva suhde syntyy jonkun työntekijän kanssa, mutta eivät kokeneet oleelliseksi, että kaikkien ohjaajien kanssa olisi samanlainen suhde. Haastateltavat piti tärkeänä ja pääasiana, että kaikkien ohjaajien kanssa pystyy kuitenkin hoitamaan omia asioitaan. Osa haastateltavista nostivat suhteiden luomiseen vaikuttavaksi asiaksi henkilöstön sekä omaohjaajien vaihtuvuuden. Vaihtuvuutta ei kuitenkaan nähty suurena vaikuttavana tekijänä ja haastateltavat kokivat pääsääntöisesti suurta arvostusta ja kiitollisuuden tunnetta ohjaajia kohtaan.

”Jos me vaikka ollaan kertsillä kun ohjaajat on paikalla niin siinä ei oo mitään, mut ei ehkä kannata olla kavereita, että semmoinen ajan viettäminen keskenään muiden asukkaiden kanssa niin ne ongelmat siinä vähän niinku saa ehkä myöskin tukea samalla.”

Vertaistuen osalta kokemukset vaihtelivat ja kaikki haastatteluun osallistuneet näkivät vertaistuessa hyviä ja huonoja puolia. Osa haastatteluihin osallistuneista koki, että yhteisöllisyys on hyödyllistä ja että vertaistuki tarjoaa tukea, kun taas toiset kokivat, että vertaistuki voi olla ongelmallista, erityisesti jos päihteiden käyttöä esiintyy yhteisössä. Vertaistuen osalta suurimmaksi toiveeksi nousi, että päihteetön yhteisö olisi selkeästi tuettu ja turvallinen, jotta päihteettömänä pysyminen olisi helpompaa ja yhteisön kanssa oleminen päihteettömyyteen pyrkinessä turvallista.

6.4 Kokemusasiiantuntijat

Tässä opinnäytetyössä haluttiin nostaa kokemusasiiantuntijat tutkimustulosten omaksi kappaleeksi, vaikka kokemusasiiantuntijat eivät nousseet teoriassa omaksi teemaksi. Jokaisessa tämän tutkimuksen haastattelussa kuitenkin kokemusasiiantuntijoiden hyödyntämistä pidettiin tärkeänä osana toimintaa ja siitä nähtiin olevan paljon hyötyä.

”Mun mielestä on hyvä, et tääl on kokemusasiiantuntijoita. Mä arvostan sitä, et jollain on joskus mennyt vähän huonommin ja sit se on muuttanut elämää ja saa uuden tilaisuuden. Et ajatellaan niin et ennen oli ennen, mut ei voi sellasia olla, joilla on liian vähän aikaa siitä omasta kokemuksesta.”

Kokemusasiiantuntijoita pidettiin haastateltavien mukaan hyödyllisinä, koska he voivat jakaa omia kokemuksiaan ja tarjota erilaista näkökulmaa verrattuna ohjaajiin, joilla ei ole ollut vastaavaa taustaa. Suurin osa haastateltavista koki, että kokemusasiiantuntijoilla on kyky ymmärtää heidän tilanteensa syvällisemmin. Toisaalta taas jotkut haastateltavista koki, että kokemusasiiantuntijat eivät aina hyödynnä omaa kokemustaan riittävästi ja että heidän läsnäolonsa on ollut passiivista.

”Kokemusasiiantuntija vois kertoa siitä omasta kokemuksesta esimerkiksi mitä hyötyä on tästä palvelusta ollut itelle. Et jos osais sitten ottaa tästä enemmän irti, ku en mäkkään oo aina oikee kuunnellu ketään ja aiemmin mennyt ihan omilla ehdoilla ja sit asioista tulee vaan hankalampaa.”

Haastateltavat toivovat kokemusasiiantuntijoilta enemmän aktiivista osallistumista yksikön arkeen ja oma-aloitteista keskustelua kokemuksistaan, suunniteltuja keskusteluja ja yksilötapaamisia. Lisäksi haastateltavat toivoivat, että kokemusasiiantuntijoita olisi tavoitettavissa useammin ja heidän kokemuksiaan hyödynnettäisiin systemaattisemmin. Kokemusasiiantuntijoiden hyödyntämistä päihitteiden käytön ehkäisyssä ja nuorten tukemisessa itsenäistymisen eri vaiheissa pidettiin tärkeänä osana asumista tuetussa asumisessa. Haastateltavat näkivät, että kokemusasiiantuntija, jolla olisi kokemus jälkihuollon vahvasti tuetussa

asumisessa asumisesta voisi antaa yksikköön tuleville uusille asiakkaille paljon. Haastateltavat ajattelivat, että tällainen kokemusasiantuntijan hyödyntäminen voisi auttaa uutta asiakasta kiinnittymään palveluun ja ottamaan tukea vastaan nopeammin ja helpommin.

6.5 Tuen tarpeet ja omat tavoitteet

Haastatteluihin osallistuneet kokivat, että ovat saaneet tarpeellista ja henkilökohtaista tukea itsenäistymisen eri osa-alueilla, kuten talousasioiden hoidossa, päihteettömyydessä ja arjen taidoissa. Ohjaajat ovat olleet tukena kaikissa tarvittavissa asioissa, kuten esimerkiksi lääkärikäynneissä. Osan haastateltavien mielestä tuen saaminen on vaihdellut ajoittain tilanteen mukaan, pääsääntöisesti kuitenkin oikeanlaista tukea on saanut oikea-aikaisesti. Suurin osa haastateltavista arvosti asiakaslähtöistä työskentelytapaa, jossa tuen tarpeet huomioidaan yksilöllisesti ja toimitaan joustavasti. Haastateltavat kokivat saavansa riittävää ja henkilökohtaista tukea, joka auttaa itsenäistymisessä ja oman arjen hallinnassa. Ohjaajien läsnäolo ja asiakaslähtöisyys ovat tärkeitä tekijöitä, joiden koettiin parantavan tuen laatua.

”Se on mun mielestä tosi hyvä, et se tuki on sellasta asiakaslähtöistä. Täällä katoaan mun mielestä silleen tosi henkilökohtaisesti, et mitkä on ne kenenkin omat tarpeet ja niihin aletaan sit kattomaan niitä keinoja ja ratkasuja.”

”Jos sä kattoisit mun suunnitelmaa mikä on tehty joskus vuos sitten niin siinä mulla on kaikki asiat tosi huonosti ja sen jälkeen on tapahtunut ihan hirveesti. Ei ne asiat oo tullut hetkessä vaan ohjaajien takia, jotka on ollut mun vieressä ja tukenut mua ja ollut niin ku mun ympärillä. Et mä tarviin tätä tukea ohjaajilta, et täällä on joku aina paikalla et mä pystyn esimerkiksi nyt olee ilman päihteitä.”

Omien tavoitteiden saavuttamiseksi haastateltavat toivovat konkreettista apua, kuten yksilöllistä tukea talousasioiden ja arjen haasteiden hoitamiseen, sekä ohjausta ja tukea päihteettömyyden ylläpitämiseen. Haastateltavat pitivät tärkeänä asiana, että ohjaajat ovat tavoitettavissa, kun tukea tarvitaan (Taulukko 3). Konkreettisia ja yksilöllisiä toimenpiteitä toivottiin, erityisesti itsenäistymisen

alkuvaiheessa ja omien tavoitteiden saavuttamisessa. Osa haastateltavista toivoi myös enemmän tukea psyykkisten asioiden käsittelyssä yksilöllisten keskustelujen avulla.

Taulukko 3. Esimerkki yläteeman ”on tärkeää, että ohjaajat ovat tavoitettavissa silloin, kun tukea tarvitsee” muodostumisessa

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Yläteema
<p>mä tarviin täällä ohjaajia et ne on läsnä ja voin jutella niiden kans heti ku tulee jotain. Yritän itsenäisesti hoitaa asiointani, mut tarviin siihen ohjaajaa aina mukaan, et saane asiain hoidettua.</p> <p>Mua on autettu aina ku oon tarvinnut jotain, paljon sellasia pieniä asioita, sit myös jos on ottanut vaikka päähän joku asia niin on aina päässy heti keskustelea jonkun kans, joka on auttanut tosi paljon.</p>	<p>Tarvitsen ohjaajien läsnäoloa ja koen tärkeäksi, että tuki on saataville heti, kun sitä tarvitsee</p> <p>Olen saanut apua aina, kun olen sitä tarvinnut. On tosi tärkeää, että pääsee heti keskustelemaan ohjaajan kanssa, kun tarvitsee.</p>	<p>On tärkeää, että ohjaajat ovat tavoitettavissa silloin, kun tukea tarvitsee</p>

6.6 Opiskeluun tai työelämään hakeutuminen ja siinä tukeminen

Haastateltavat kokivat, että ovat saaneet tarvitsemaansa ja konkreettista tukea opiskeluun ja työelämään liittyvissä asioissa. Tukea oli haastateltavien mukaan saatu niin työelämään ja opiskelemaan hakeutumisessa kuin itse opiskelussa ja siinä etenemisessä. Ohjaajat olivat antaneet tukea yksilöllisesti haastateltavien omien tarpeiden mukaisesti. Haastateltavat nostivat erittäin tärkeäksi saamansa käytännön avun, kuten aamuhätykset ja valmennuksen työhaastatteluihin valmistumisessa. Haastateltavat kokivat, että tukea opiskeluun ja työelämään liittyvissä asioissa on saatavilla sitä tarvitessa ja kokivat hyvänä asiana, että tukea ei tuputeta ja se ei ole pakollista. Haastateltavat pitivät tärkeänä, että tuki on joustavaa ja yksilöllistä, mikä mahdollistaa etenemisen omassa tahdissa.

”Ku mä hain töitä niin ohjaajat autto mua silloin siinä. Silloin yhdessä ohjaajien kans haettiin töihin ja sit ku oli tulossa työhaastattelu niin siihen valmistauduttiin

yhessä ohjaajien kans. Ohjaajat kyseli multa kysymyksiä ihan ku työhaastattelussa ja se oli tosi jees.”

”Ihan konkreettista apua siihen, että jos haluaa hakeutua kouluun niin niinku ohjataan ja neuvotaan että miten se tapahtuu ja mitä pitää tehdä niin, et miten pitää toimia.”

Haastateltavat toivovat, että jatkossakin on saatavilla konkreettista apua ja tukea opiskeluun ja työnhakuun liittyvissä asioissa, kuten niin sanotuissa paperitöissä, mahdollisissa yhteydenotoissa ja motivoimisessa. Tuki arkisten asioiden, kuten aamuhäätysten järjestämisessä koettiin oleelliseksi etenkin opiskelun tai työn aloittamisen vaiheessa ja useat haastateltavat toivoivat mahdollisuutta härtäyksiin. Haastateltavat myös toivovat, että ohjaajat olisivat valmiita auttamaan erilaisissa haasteellisissa tilanteissa, esimerkiksi kun byrokratian kiemurat vaikeuttavat opiskelupaikan saamista tai opiskeluun hakeutumisen prosessi tuntuu liian monimutkaiselta.

6.7 Turvallisuus ja turvattomuuden tunne

Haastateltavat kokivat turvallisuuden yksikössä vaihtelevaksi. Kokemukset turvallisuuden tunteesta erosivat haastateltavien aiempien kokemusten ja tämänhetkisten olosuhteiden perusteella. Osa haastateltavista tunsivat olonsa turvallisiksi asumisyksikössä, kun taas toiset olivat kokeneet tai arvioivat jatkossa mahdolliseksi kokea turvattomuuden tunnetta, johtuen taloyhtiön rauhattomuudesta, asukkaiden päihteiden käytöstä tai ulkopuolisten henkilöiden aiheuttamista uhkatilanteista.

”Se tuo turvallisuuden tunnetta, ku reagoidaan asioihin.”

”Mä toivon, et puututaan tilanteisiin ja autetaan sen tilanteen kanssa, jos asiakkaalla on joku uhkaava tilanne.”

Haastateltavat olivat kokeneet, että ohjaajien läsnäolo ja tilanteisiin puuttuminen parantavat turvallisuuden tunnetta. Useat haastateltavista kokivat, että ohjaajien

reagoiminen ongelmatilanteisiin on ollut keskeinen tekijä turvallisuuden lisäämisessä. Haastateltavat kokivat turvallisuuden tunteen vaihtelevaksi, mutta ohjaajien läsnäolo ja nopea puuttuminen ongelmatilanteisiin parantavat merkittävästi turvallisuuden tunnetta.

”Mä koen, et mun on nyt täällä 100%:sti turvallista olla. Aiemmin mulla oli sellainen mun turvallisuutta uhkaava ongelma, mut se ei johtunut palvelusta vaan oli ulkopuolinen. Mua autettiin siinä ja nyt se on pois ja mulla on tosi turvallinen olo.”

Kaikki haastateltavat toivovat, että turvallisuusuhkiin puututaan tehokkaasti ja että ohjaajat toimivat aktiivisesti turvallisuuden edistämiseksi. Osa haastateltavista toivoi konkreettisia toimia turvallisuuden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi, kuten päihteiden käytön valvontaa, siihen puuttumista ja yöaikaisen vartioinnin jatkamista. Lisäksi haastateltavista osa koki tärkeäksi, että ohjaajien toimintatavat pysyvät ennakoitavina ja selkeinä, jotta asukkaat voivat luottaa siihen, että mahdollisiin ongelmatilanteisiin puututaan.

6.8 Säännöt ja määräykset

Haastateltavat kokivat sääntöjen ja määräysten olevan pääosin tarpeellisia. Osalla haastateltavista oli kuitenkin kokemus, että jotkut säännöt ovat olleet tarpeettomia ja tämän takia eivät ymmärtäneet miksi sellaisia oli laadittu. Useimmat kokivat, että säännöt edistävät yhteisön toimivuutta ja järjestystä ilman, että ne tekevät ympäristöstä laitosmaista.

”Jotkut säännöt tuntuu niinku vähän oudolta, joo että ei ehkä kaikesta ymmärrä miksi semmoinen sääntö pitää olla.”

”Tääl on tietyt säännöt, mut ne on täysin ymmärrettäviä, et muuten tää on tietsä silleen semi lepsu paikka tai rento, et siis niitä sääntöjä ei oo liikaa vaan ihan niin ku perus, et nyt vaikka et ei voi olla yleisissä tiloissa päihtyneenä.”

Haastateltavien mukaan ohjaajat pyrkivät huomioimaan asukkaiden mielipiteitä sääntöjen kehittämisessä ja asukkailla on ollut mahdollisuus osallistua niiden muokkaamiseen. Kuitenkin osa haastateltavista oli kokenut, että sääntöjen soveltaminen on joskus epäjohdonmukaista. Haastateltavat toivoivat selkeämpää sääntöjen noudattamista ja yhtenäisempää puuttumista esiintyviin ongelmiin yhteisössä.

”Toivoisin siis et jatkossakin tarvittaessa niitä sääntöjä sovitaan lisää, en mä siis halua et olis mitään sivutolkulla sääntöjä, mut silleen kohtuullisesti et käyttäydytään, kun ihmiset.”

Haastateltavat toivoivat, että säännöt pidetään jatkossakin vähäisinä ja ettei niin sanottuja turhia sääntöjä oteta käyttöön. Kaikki haastateltavat toivoivat, että asumisyksikkö pidetään kodinomaisena ja ettei säännöillä ja määräyksillä yksikkö muuttuisi liian laitospaiseksi (Taulukko 4). Haastateltavat toivoivat, että epäkohdista keskustellaan avoimesti yhdessä ja pohditaan yhdessä ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin ja tarvittaessa päätetään yhdessä uusista säännöistä.

Taulukko 4. Esimerkki yläteeman ”Liit säännöt tuovat laitospaisuutta” muodos-
tumisessa

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistys	Yläteema
<p>Sit jos niitä sääntöjä on liikaa, niin tulee sellanen laitospainen olo, ku tää on kuitenkin meidän koti.</p> <p>Jos sääntöjä on taas liikaa niin ei sekään oo hyvä, kun sit tulee sellanen laitospainen fiilis ja voi käydä niin ettei porukka halua tulla yhteisiin tiloihin enää ollenkaan.</p> <p>Mun mielestä on hyvä ettei niitä sääntöjä hirveesti ole, koska jos niitä olis niin tästä tulis sellanen laitospainen ja se ei olis hyvä.</p>	<p>Jos sääntöjä on liikaa tulee laitospainen olo.</p> <p>Jos sääntöjä on liikaa tulee laitospainen oli, joka voi vaikuttaa siihen ettei yhteisissä tiloissa haluta enää viettää aikaa.</p> <p>On hyvä ettei sääntöjä ole kauheasti, koska säännöt</p>	Liit säännöt tuovat laitospaisuutta

	tekisivät yksiköstä laitosmais-	
	sen.	

7 Pohdinta

Haastatteluihin osallistui kuusi jälkihuollon toisessa vahvasti tuetussa asumisyksikössä asuvaa asukasta, jolloin asetettu haastatteluiden tavoitemäärä täyttyi. Tässä kohderyhmässä kuuden haastattelun tavoittelu oli asetettu korkealle ja tutkimuksen alkuvaiheessa ajoittain näytti siltä, ettei haastatteluiden määrän tavoitteeseen tulla pääsemään. Rekrytointi haastatteluihin oli hankalaa, koska tutkija ei itse hoitanut rekrytointia. Halukkaat osallistujat olivat itse tutkijaan yhteydessä, sen jälkeen, kun asumisyksikössä heitä oli pyydetty osallistumaan tutkimukseen. Näin toimiessa oli jonkin verran vaikeuksia yhteydenotoissa ja haastatteluajkojen sopimisessa. Tutkija ei halunnut antaa tiettyjä päiviä haastattelulle, jotta haastateltavat sai itse vaikuttaa haastattelun ajankohtaan. Voi olettaa, että olisi kuitenkin ollut parempi antaa valmiiksi päivät, joista osallistujat olisivat voineet valita haastattelulle itselleen sopiva ajankohdan.

Haastattelut tehtiin kaikki asumisyksikön tiloissa ja aineiston keruuseen osallistuva sai itse päättää missä tiloissa haastattelu tehtiin. Tavoitteena oli saada haastattelutilanteesta rauhallinen ja turvallinen tila, joka onnistui jokaisen haastattelun kohdalla. Haastatteluihin ei tullut ulkopuolelta keskeytyksiä ja jokainen haastattelu oli onnistunut. Haastattelu-teemat olivat valittu hyvin ja ne olivat kohdistettu vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Teemahaastattelukysymyksiä olisi pitänyt testata ennen haastatteluiden aloittamista enemmän, koska osa kysymyksistä oli selvästi liian vaikeasti ymmärrettävissä. Avaamalla kysymysten tarkoitusta enemmän haastateltavat kuitenkin ymmärsivät kysymyksen tarkoituksen ja sisällön tarkoituksen mukaisesti.

Aineiston riittävyttä voidaan arvioida saturaatiolla, jolloin aineistoa katsotaan olevan tarpeeksi, kun tutkimusaineisto alkaa toistamaan itseään (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Kuusi haastattelua tuotti paljon aineistoa ja

haastatteluilla saavutettiin saturaatiopiste. Saturaatio saavutettiin jokaisen teeman kohdalla, joten voi olettaa, ettei ainakaan saman tyylisten osallistujien haastatteluja lisäämällä olisi saanut tutkimusongelman kannalta uutta tietoa.

Haastatteluihin osallistui yksiköstä sellaisia asiakkaita, jotka ovat muutoinkin palveluun kiinnittyneitä ja hyödyntävät ja hyötyvät palvelusta. Voi olettaa, että mahdollisesti nämä asiakkaat myös kokevat palvelun eri lailla kuin sellaiset asukkaat, jotka eivät ole niin hyvin kiinnittyneet palveluun ja hyödyntäneet palvelun toimintaa. Tutkimustulos saattaisi olla erilainen, mikäli haastatteluun osallistujina olisi ollut asiakkaita, joiden osallisuus palvelussa on muutoinkin vähäisempää. Tällöin myöskään haastatteluiden saturaatiopiste ei olisi tullut niin nopeasti vastaan.

Haastattelijana toimi yrityksen toisen vahvasti tuetun asumisyksikön työntekijä, joten haastattelijana oli tuttu kaikille haastateltaville. Tällä saattoi olla jonkinlainen vaikutus tutkimustulokseen. Osassa haastatteluissa haastateltavat ei halunneet kertoa kaikkea mitä ensin meinasivat kertoa, joka saattoi johtua siitä, että haastattelijana oli yrityksen oma työntekijä. Toisaalta taas haastattelutilanteet olivat rentoja ja teemahaastattelun mukaisesti avoimia keskustelutilanteita. Voi olettaa, että tämä saattoi osittain johtua siitä, että haastattelijana oli tavannut kaikki haastateltavat aiemmin, vaikka ei ollut heidän kanssansa työskennellyt. Voi myös olettaa, että yrityksen työntekijänä haastattelijana oli etu, että tietää ennakoon yksikön toimintatavoista ja käytännöistä, jolloin pystyy esimerkiksi tarkentamaan vastauksia ja avaamaan kysymysten tarkoitusta syvällisemmin.

Aineiston analyysivaihe oli erittäin mielenkiintoinen ja sen tekeminen oli antoisaa, mutta työlästä. Litteroitujen haastattelujen materiaali oli runsas, jonka takia aineistosta poistettiin kaikki sellaiset osiot, joissa ei ollut vastausta tutkimusongelmaan. Tällä tavoin aineisto saatiin helpommin hallittavaksi ja analysoinnin tekeminen oli sujuvampaa. Tämän lisäksi haastatteluiden aineisto jaettiin teemahaastattelu aiheiden perusteella omiin osioihinsa, jotta tutkijan oli helpompi hahmottaa runsasta määrää aineistoa. Tällä tavoin aineiston analyysin tekeminen oli selkeämpää ja analyysin kanssa eteneminen oli sujuvampaa. Voi olettaa,

ettei aineiston jakaminen teemoittain vaikuttanut tutkimustuloksiin, koska raportointi vaiheessa tulokset olisi kuitenkin raportoitu teemoittain. Raportointi tutkimustuloksista on selkeämpi ja helpommin ymmärrettävä, kun tutkimustulokset on raportoitu teemoittain.

Tutkimustuloksilla saavutettiin tämän tutkimuksen tavoitteet, eli nuorten ääni saatiin kuuluviin ja osallisuuden kokemusta lisättiin haastatteluiden osallistuneiden osalta. Tietenkin lopulliseen osallisuuden kokemuksen tunteeseen vaikuttaa vahvasti se, miten tutkimuksen tuloksia tullaan hyödyntämään toiminnan kehittämiseksi. Tutkimustulokset antavat kattavan kuvan asiakkaiden kokemuksesta asumisyksikössä saatavasta tuesta ja ohjauksesta sekä heidän toiveistaan itsenäistymisen tukemiseksi. Tulokset tuovat esiin olennaisia asioita, kuten esimerkiksi ohjaajien läsnäolon merkityksen sekä turvallisuuden ja sääntöjen johdonmukaisuuden tärkeyden, mikä vastaa tutkimuksen tavoitetta ymmärtää nuorten kokemuksia ja tunnistaa heidän tarpeitaan palvelun kehittämiseksi.

Tutkimustulokset osoittavat, että nuoret arvostavat yksilöllistä tukea ja asiakaslähtöistä työskentelyä, mikä tukee tavoitetta selvittää, millainen tuki koetaan hyödylliseksi. Lisäksi tulokset tuovat esille haasteita, kuten turvattomuuden tunteita, sääntöjen epäjohdonmukaisuutta ja yhteisöllisyyden ongelmakohtia, jotka ovat merkittäviä tekijöitä itsenäistymisen tukemisessa. Nämä havainnot vastaavat tutkimuksen tavoitteeseen tuoda esiin kehittämistarpeita ja antaa konkreettisia ehdotuksia palvelun parantamiseksi. Yhteenvedona tutkimustulosten vastaamisesta opinnäytetyön tavoitteisiin voidaan arvioida, että tutkimustulokset tarjoavat hyödyllistä tietoa tutkimuksen tavoitteisiin nähden ja tutkimustulokset vastaavat asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Yhteisöllisyys ja vertaistuki teemat olivat päällekkäisiä ja tuottivat haastattelussa käytännössä saman tutkimustuloksen. Samoin oli osittain henkilökunnan ja yksilöllisyyden teeman kohdalla, tähän kuitenkin löytyi myös joitakin omia teeman tutkimustuloksia. Teemahaastattelun teemoja olisi kannattanut yhdistää, jotta haastattelutilanteessa ei olisi ollut päällekkäisyyttä. Tosin tutkijalle ei

haastattelutilanteista jäänyt ajatusta päällekkäisyydestä, koska teemahaastattelussa keskustelu oli muutoinkin laajempaa kuin teemahaastattelurungon kysymykset.

7.1 Johtopäätökset

Tutkimus toi esille haastateltavien kokemuksia asumisyksikön tarjoamasta tuesta ja ohjauksesta sekä toiveita itsenäistymisen tukemiseksi. Tulokset osoittavat, että asiakkaat kokevat saavansa tarpeellista ja asiakaslähtöistä tukea, mutta esiin nousee myös joitakin haasteita ja kehittämiskohteita. Ohjaajien läsnäoloa ja yhteisöllisyydestä saatua tukea pidettiin keskeisinä tekijöinä, jotka vaikuttavat muun muassa asiakkaiden turvallisuuden tunteeseen ja osallisuuden kokemukseen.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että asumisyksikössä saatu tuki vastaa hyvin asiakkaiden tarpeisiin, mutta esimerkiksi sen johdonmukaisuudessa ja riittävyydessä on kehitettävää. Haastatteluissa kuvataan saatua tukea pääosin positiivisesti ja kokemukset osallisuudesta yhteisössä ja vaikutusmahdollisuudet palvelun toiminnan suunnitteluun koettiin olevan hyvät. Haastateltavat kokivat saavansa riittävää ja henkilökohtaista tukea, joka on auttanut heitä itsenäistymisessä ja arjen hallinnassa. Ohjaajien läsnäolo ja asiakaslähtöisyys ovat olleet tärkeitä tekijöitä, joiden on koettu vaikuttavan vahvasti tuen laatuun. Tutkimustuloksista voidaan todeta, että nuorten osallisuuden tukeminen palvelun suunnittelussa on tärkeää, jotta palvelun laatu ja vaikuttavuus paranisivat.

Kaasisen, Salokekkilän ja Hagman-Laitilan (2021, 103) tutkimuksessa koettiin tärkeäksi yksilöllisyys työskentelyssä, joka nousi vahvasti esiin tässäkin tutkimuksessa. Asiakaslähtöinen yksilöllinen työskentely koettiin pääosin olevan hyvällä tasolla ja sitä pidettiin yhtenä tärkeämpänä osana tuen saamista. Ohjaajien kanssa yksilöllisiä keskusteluja arvostettiin paljon ja haastateltavat kokivat esimerkiksi yksilökeskustelut mahdollisuudeksi vaikuttaa ja lisätä osallisuuden tunnetta. Kuitenkin lisää yksilöllistä tukea toivottiin esimerkiksi taloudellisten asioiden hoitamisessa, joka oli myös noussut esille Hagman-Laitilan ym. (2020:

73) tutkimuksessa asioissa, jonka tukemiseen oli oltu tyytymättömiä. Osa haastateltavista toivoi myös enemmän säännöllistä vuorovaikutusta ohjaajien kuin yhteisönkin kanssa. Häggman-Laitilan ym. (2018: 139) tutkimuksen mukaan jälkihuoltonuoret olivat kokeneet, ettei heidän yksilöllisiä tarpeitaan huomioitu tarpeeksi, kun taas tässä tutkimuksessa osalla oli kokemus, ettei heidän asioitaan aina olla otettu vakavasti.

Swanin, Holtin ja Kirwanin (2018, 450) tutkimuksen mukaan hyvien yhteistyösuhteiden syntymisen esteiksi tuetussa asumisessa oli koettu työntekijöiden ajanpuute suhteen rakentamisessa. Vastaavaa kokemusta ei noussut tässä tutkimuksessa esille vaan enemmänkin koettiin, että ajan puute vaikuttaa vain harvoin ja tällöin vaikutus on ollut enemmänkin arjen asioiden hoitamiseen liittyvää. Tämän perusteella voisi päätellä, että yrityksen vahvasti tuetuissa yksiköissä henkilöstöresurssi on tarpeiden mukainen.

Vaihtuva henkilöstö nähtiin tässä tutkimuksessa Swanin, Holtin ja Kirwanin (2018, 450) tutkimuksen mukaisesti myös jossain määrin vaikuttavan yhteistyösuhteen syntymiseen. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan nostettu vahvasti esille luottamuksellista ja toimivaa yhteistyösuhdetta niin kuin Swanin, Holtin ja Kirwanin tutkimuksessa (2018, 405). Tässä tutkimuksessa haastateltavat näkivät työntekijät tärkeänä tukena itsenäistymisessä ja kokivat kyllä luottamuksellisen ja toimivan yhteistyösuhteen tärkeäksi, mutta ei odottaneet sellaista syntyvän kaikkien ohjaajien kanssa. He pitivät tärkeänä, että luottamuksellinen ja toimiva yhteistyösuhde syntyy osan työntekijöistä kanssa. Tutkimustulosten perusteella voisi päätellä, että haastatteluihin osallistuneilla on yksikössä syntynyt luottamuksellisia yhteistyösuhteita ohjaajiin ja tällöin voi päätellä, että luottamuksellisten suhteiden rakentumiseen panostetaan työskentelyssä.

Yhteisöllisyyden osalta haastateltavat olivat tyytyväisiä yhteiseen järjestettyyn toimintaan ja mahdollisuuteen viettää aikaa yhteisissä tiloissa. Näihin samoihin asioihin oli oltu tyytyväisiä myös Häggman-Laitilan ym. (2020: 73) tutkimuksessa. Yhteisöllisyys ja vertaistuki koettiin tärkeäksi osaksi elämää asumisyksikössä. Sen koettiin vähentävän yksinäisyyttä ja tukevan päihteettömyyttä.

Yhteisöllisyys nähtiin tässä tutkimuksessa hyvänä ja huonona asiana, samoin kuin aiemmissakin tutkimuksissa. Häggman-Laitila ym. (2020: 72–73) mukaan vertaistuen avulla on aina saatavilla ja heikkoutena suhteiden hallitseminen ikätovereiden kesken. Tässä tutkimuksessa ei noussut juurikaan esille suhteiden hallitsemisen ongelmaa, mutta heikkoutena nähtiin kuitenkin omien ongelmien lisääntyminen, mikäli on liian läheisissä väleissä vertaistuen kanssa. Tässä tutkimuksessa nousi vahvasti esille päihteiden ongelmallinen käyttö yhteisössä, jota taas ei muissa tutkimuksissa nostettu juurikaan esille.

Aiemmissa tutkimuksissa kokemusasiantuntijoiden käyttöä ei juurikaan ollut tuotu esille. Tässä tutkimuksessa kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen nousi kuitenkin kaikissa haastatteluissa tärkeäksi osaksi itsenäistymistä ja se nähtiin olevan tärkeässä roolissa etenkin päihteettömyydessä tukemisessa ja itsenäistymisen alkuvaiheessa sekä palveluun tultaessa. Haastateltavat toivovat kokemusasiantuntijoilta enemmän aktiivista osallistumista yksikön arkeen ja oma-aloitteista keskustelua kokemuksistaan, suunniteltuja keskusteluja ja yksilötapaamisia. Lisäksi haastateltavat toivoivat, että kokemusasiantuntijoita olisi tavoitettavissa useammin ja heidän kokemuksiaan hyödynnettäisiin systemaattisemmin. Haastateltavat näkivät, että kokemusasiantuntija, jolla olisi kokemus jälkihuollon vahvasti tuetussa asumisessa asumisesta voisi antaa yksikköön tuleville uusille asiakkaille paljon. Haastateltavat ajattelivat, että tällainen kokemusasiantuntijan hyödyntäminen voisi auttaa uutta asiakasta kiinnittymään palveluun ja ottamaan tukea vastaan nopeammin ja matalammalla kynnyksellä. Kokemusasiantuntijoista nousi eniten kehittämissideoita haastateltavilta, jonka takia kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämisen asumisyksiköiden toiminnassa olisi tärkeä asia.

Tässä tutkimuksessa turvattomuuden tunteen kokeminen vaihteli ja osa oli aiemmin kokenut turvattomuutta, mutta suurin osa koki rauhattomuuden taloyhtiössä vähentyneen ja vaikuttaneen turvallisuuden tunteen kohentumiseen. Häggman-Laitilan ym. (2020: 73) tutkimuksen mukaan osa nuorista oli myös kokenut turvattomuuden tunnetta asumisessaan. Vaikka tämän tutkimuksen

haastatteluun osallistuneet kokivat turvallisuuden tunteen vaihtelevaksi, kokivat he ohjaajien läsnäolon ja nopean puuttumisen ongelmatilanteisiin parantaneen merkittävästi turvallisuuden tunnetta. Haastateltavat toivovatkin tarvittaessa tehokkaita toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi ja arvostivat ennakoitavaa ja selkeää toimintaa, joka on luonut turvaa ja lisännyt luottamusta ohjaajien toimintaan.

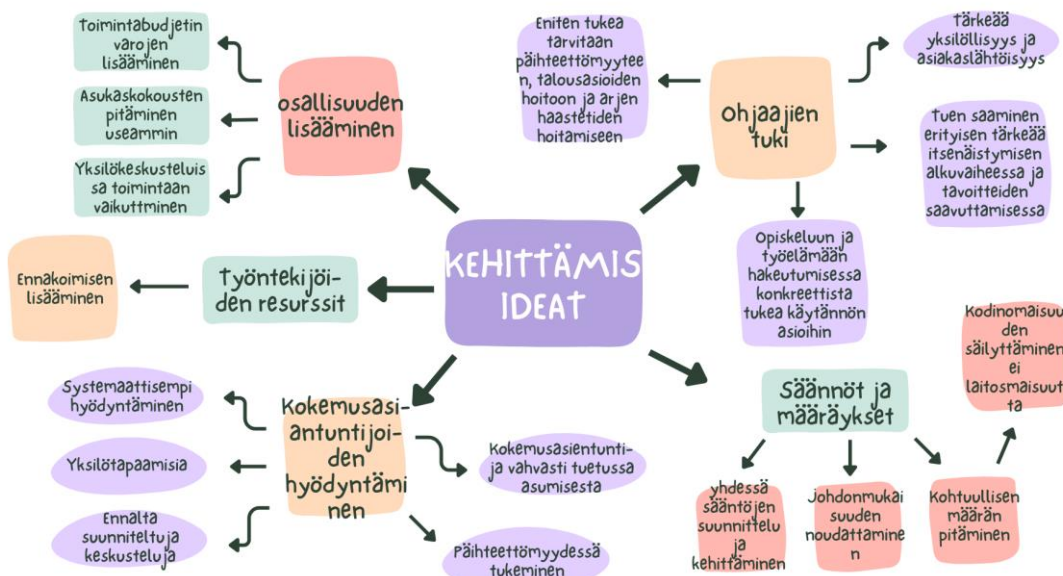
Tässä tutkimuksessa säännöt ja määräykset nähtiin tarpeellisina, mutta niitä ei kuitenkaan haluttu olevan liikaa, jotta asumisesta ei tulisi liian laitospaistia. Sääntöjen ja määräysten on koettu olevan rajoittava tekijä itsenäistymiselle Häggman-Laitilan ym. (2020:73) tutkimuksen mukaan. Tässä tutkimuksessa säännöillä ja määräyksillä ei koettu olevan näin suurta merkitystä, josta voisi päätellä, että sääntöjen lisääminen saattaisi vaikuttaa asiakkaiden kokemukseen palvelusta vahvastikin. Tällä hetkellä niiden määrään ja sisältöönkin oltiin pääosin tyytyväisiä. Haastateltavat kokivat, että säännöt ja määräykset tukevat yhteisön turvallisuutta ja toimivuutta ja arvostivat mahdollisuutta osallistua sääntöjen kehittämiseen ja suunnitteluun. Osa haastateltavista kuitenkin toivoi sääntöjen ja määräysten olevan selkeitä, johdonmukaisia ja heidän tarpeisiinsa sopivia. Haastateltavat halusivat, että ongelmatilanteisiin puututaan yhdessä ja avoimesti, ja että sääntöjen määrä pidetään kohtuullisena, jotta asuminen tuntuu kodinomaiselta eikä muutu laitospaistiseksi.

7.2 Jatkotutkimusehdotukset ja kehittämisideat

Tässä tutkimuksessa nousi vahvasti esille haastateltavien ajattelu kokemusasiantuntijoiden hyödyllisyydestä, joten tämän takia olisi oleellista, että kokemusasiantuntijoiden roolia nuorten itsenäistymiseen ja päihteettömyyteen tukemisessa tutkittaisiin syvällisemmin. Vahvasti tuetun asumisen yhteisöä voisi myös hyödyntää kokemusasiantuntijoiden systemaattisen käytön suunnittelussa ja kehittämisessä, esimerkiksi toimintatutkimuksen keinoin. Jatkossa olisi hyödyllistä tutkia tarkemmin sääntöjen ja määräysten vaikutuksia nuorten kokemaan turvallisuuteen sekä osallisuuden tunteeseen asumisyksikössä. Lisäksi olisi tärkeää

tarkastella erilaisia ohjausmalleja ja resurssien kohdentamista nuorten itsenäistymisen tukemisessa.

Suoranaisia kehittämisideoita haastateltavilta tuli suhteellisen vähän. Haastateltavat kuitenkin esittivät paljon toiveita, miten he toivoisivat, että jatkossa toimitaan ja mitkä asiat heille ovat asumisessa ja palvelussa tärkeitä. Haastateltavien kehittämisideoiden ja toiveiden pohjalta muodostui miellekartta (Kuva 1.), jotta niiden esille nostaminen on selkeämpää ja yksinkertaisempaa. Kehittämisidea miellekarttaa hyödynnettiin myös haastateltavien tapaamisessa, jossa käytiin yhdessä läpi tutkimustulokset.

Kuva 1. Kehittämisideat miellekartta

Jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen yksiköt voivat hyödyntää tutkimuksen tuloksia oman toiminnan kehittämisessään. Tärkeimmäksi katsotut kehittämiskohdeet olisivat hyödyllistä viedä käytäntöön ja suunnitella toimenpiteitä näiden asioiden kehittämiseksi. Tutkimuksessa esiin nousseiden kehittämisideoiden jatkokehittämisellä vahvistettaisiin asiakkaiden osallisuuden tunnetta ja vaikuttamismahdollisuuksia, etenkin jos asiakkaat otetaan mukaan kehittämisideoiden jatkokehittämiseen.

Lähteet

Elo, Satu & Kajula, Outi & Tohmola, Anniina & Kääriäinen, Maria 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 2022, 34 (4), 215–225. <<https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028?acceptCookies=1>>. Luettu 22.2.2024.

Eriksson, Päivi & Koistinen, Katri 2014. Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä. Monenlainen tapaustutkimus. Saatavana osoitteessa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153032/Tutkimuksia%20ja%20selvityksi%c3%a4_11_2014_%20Monenlainen%20tapaustutkimus_Eriksson_Koistinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 21.2.2023.

Helsingin kaupunki 2022. Helsingin sosiaali- ja terveystoimi jälkihuolto. Palvelukuvaus: Ympäri vuorokautinen tuettu asuminen.

Hirsijärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Gaudeamus.

Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Holopainen, Leena 2022. Suomen kasvatustieteellinen aikakausikirja (2022) 3: 304–305. Osallisuus syntyy yhteistyöstä. Saatavana osoitteessa: <<https://journal.fi/kasvatus/article/view/120233/71546>>. Luettu 2.8.2024.

Hyvärinen, Matti & Suoninen, Esko & Vuori, Jaana 2021. Haastattelut. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/>>. Luettu 20.2.2023.

Häggman-Laitila, Arja & Salohekkilä, Pirkko & Kärki, Suyen 2018. *Children and Youth Services Review* (2018) 95: 134–143. Transition to adult life of young people leaving foster care: A qualitative systematic review.

Häggman-Laitila, Arja & Salohekkilä, Pirkko & Kärki, Suyen 2019. *Child & Youth Care Forum* (2019) 48:633–661. Young People's Preparedness for Adult Life and Coping After Foster Care: A Systematic Review of Perceptions and Experiences in the Transition Period.

Häggman-Laitila, Arja & Salohekkilä, Pirkko & Kärki, Suyen 2020. *Journal of Pediatric Nursing* (2020) 54: 63–77. Integrative Review of the Evaluation of Additional Support Programs for.

Hämäläinen, Juha 2008. Sosiaalipedagoginen aikakausikirja (2008): 13–34. Nuorten osallisuus. Saatavana osoitteessa: <<https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/120849/71828>>. Luettu 2.8.2024.

Into 2023. Lausunto STM: Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja. <<https://www.intory.fi/materiaalipankki/lausunto-stm-lastensuojelun-jalkihuollon-ikaraja/>>. Luettu 5.12.2023.

Kaasinen, Minna & Salohekkilä, Pirkko & Häggman-Laitila, Arja 2021. Health and Social care in the community (2022) 30/1: e95-e104. Experiences of Finnish care leavers of their involvement in the aftercare services for child welfare clients.

Kielitoimiston sanakirja 2024. Osallisuus. <<https://www.kielitoimiston-sanakirja.fi/#/osallisuus>>. Luettu 12.3.2024.

Kivinen, Tuula & Vanjusov, Heidi & Vornanen, Riitta 2020. Asiakkaan ääni- osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuudet. Anneli Hujala & Helena Taskinen (toim.), Uudistuva sosiaali- ja terveysala (2020) 267–293. Tampere: Tampere University Press. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/124087/kivinen_ym_asiakkaan_aani_osallisuus_ja_vaikuttamisen.pdf?sequence=2>. Luettu 15.12.2023.

Koivisto, Juha & Isola, Anna-Maria & Lyytikäinen, Merja 2018. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos: Osallisuus kuuluu kaikille. Innokylän innovaatiokatsaus 2018:9. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136074/URN_ISBN_978-952-343-077-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 15.2.2023.

Kylmä, Jari ja Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.

Kärki, Suyen & Ryyänänen, Olli-Pekka & Salohekkilä, Pirkko & Häggman-Laitila, Arja 2023. Children and Youth Services Review (2023) 155. Bayesian analysis of the factors explaining the disruptive behaviour of care leavers: A retrospective document analysis.

Kääriälä, Antti & Hiilamo, Heikki 2017. Children and Youth Services Review (2017) 79: 107–114. Children in out-of-home care as young adults: A systematic review of outcomes in the Nordic countries.

Lastensuojelulaki 2007/417. Annettu Helsingissä 13.4.2007.

Malvasoa, Catia & Delfabbro, Paul & Hackett, Louisa & Mills, Hayley 2016. Child care in practice (2016) 22: 128–147. Service approaches to young people with complex needs leaving out-of-home care.

NAL 2023. Tiedote: Lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa ei tule laskea. <<https://nal.fi/tiedote-lastensuojelun-jalkihuollon-ikarajaa-ei-tule-laskea/>>. Luettu 5.12.2023.

Refaeli, Tehila 2017. Children and Youth Services Review (2017) 79:1–9. Narratives of care leavers: What promotes resilience in transitions to independent lives?

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen

tietoarkisto. < https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2_2.html>. Luettu 17.10.2024.

Santala, Juha 2022. Sosiaalipedagoginen aikakausikirja (2022) 23/1: 109–120. Toipumisorientaatio päihdetyössä. <<https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/109047/72188?acceptCookies=1>>. Luettu 4.9.2024.

Socca 2023. Lausunto: Jälkihuollon ikärajan muutoksissa otettava huomioon tutkimustieto ja vaikutusten arviointi. <https://www.socca.fi/uutiset/lausunto_jalkihuollon_ikarajan_muutoksissa_otettava_huomioon_tutkimustieto_ja_vaikutusten_arviointi.10312.news>. Luettu 5.12.2023.

Sosiaalihuoltolaki 2014/1301. Annettu Helsingissä 30.12.2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Tiedote: Hallitus esittää lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskemista. <<https://stm.fi/-/hallitus-esittaa-lastensuojelun-jalkihuollon-ikarajan-laskemista>>. Luettu 5.12.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023b. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Saatavana osoitteessa: <<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM047:00/2023>>. Luettu 2.8.2024.

SOS-lapsikylä 2023. Arviossa hallitusohjelma: Jälkihuoltoikäraja. <<https://www.sos-lapsikyla.fi/blog/2023/07/06/arviossa-hallitusohjelma-jalkihuoltoikaraja/>>. Luettu 5.12.2023.

Stubbs, Alix & Baidawi, Susan & Mendes, Philip 2023. Children and Youth Services Re-view 2023/144. Young people transitioning from out-of-home care: their experience of informal support. A scoping review.

Swan, Maria & Holt, Stephanie & Kirwan, Gloria 2018. Journal of social work practice (2018) 32/4: 447–461. 'Who do I turn to if something really bad happens?' Keyworking and relationship-based practice in residential childcare.

TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa 2019. Tutkimuseettinen neuvottelukunta julkaisu 3/2019. < https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf >. Luettu 23.3.2024.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024. Jälkihuolto. <<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/jalkihuolto>>. Luettu 2.2.2024.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024b. Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa. <<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet/osallisuus-yhteisoissa-ja-vaikuttamisen-prosesseissa>>. Luettu 2.2.2024.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020. Osallisuuden edistäminen. <<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>>. Luettu 16.12.2023.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2023. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. <<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>>. Luettu 16.12.2023.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa -ohje. <https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf>. Luettu 1.3.2024.

Vuori, Jaana 2021. Tutkimuseettiikka ihmistieteissä. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsi-kirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimuseettiikka/tutkimuseettiikka-ihmistieteissa/>>. Luettu 19.2.2023.

Woodgate, Roberta L. & Morakinyo, Oluwatobiloba & Martin, Katrina M. 2017. Children and Youth Services Review (2017) 82: 280–300. Interventions for youth aging out of ca-re: A scoping review.

Liitteet

Tutkittavan suostumus

Tutkimuksen nimi: Nuorten kokemukset näkyviksi jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen toiminnassa
Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Sini Siponen, p. 040 6831 355, sini.siponen@metropolia.fi.
Opinnäytetyön ohjaaja: Liisa Nuutinen, liisa.nuutinen@metropolia.fi

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on selvittää nuorten kokemusten kautta minkälaista tukea he tarvitsevat itseenäistymisen tueksi ja millaiseksi nuoret ovat kokeneet asumisyksikön tuen.

Olen saanut tiedotteen tutkimuksesta ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsitteilystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimuksen tietosuojaselosteeseen.

Osallistun tutkimukseen vapaaehtoisesti. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän (voin jatkaa sitä myöhemmin) tutkimuksen, keskeyttämiseen asti kerättyjä tietoja voidaan käyttää tutkimuksessa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

_____

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteinen

jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

Tutkittavan informointilomake

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Nuorten kokemukset näkyviksi jälkihuollon vahvasti tuetun asumisen toiminnassa

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan millaista tukea, te jälkihuoltoon oikeutetut nuoret tarvitsette itsenäistymisen tueksi ja millaiseksi olette kokeneet vahvasti tuetussa asumisessa saamanne tuen. Tutkimuksen tavoitteena on tuoda teidän äänenne kuuluviin ja vahvistaa teidän osallisuutenne tunnetta. Olemme arvioineet, että sovellut tutkimukseen, koska olet asunut NAL palveluiden vahvasti tuetussa asumisessa yli neljän kuukauden ajan. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja sinun osuuttasi siinä. Pehdyttyäsi tähän tiedotteeseen sinulla on mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen sinulta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta saamaanne tukeen ja ohjaukseen eikä kohteluunne NAL palveluiden vahvasti tuetun asumisen asukkaana.

Voit myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytät tutkimuksen tai peruutat suostumuksen, keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä antamia tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää nuorten kokemusten kautta minkälaista tukea ja ohjausta he tarvitsevat itsenäistymisen tueksi ja millaiseksi nuoret ovat kokeneet asumisyksikön tuen. Opinnäytetyön tavoite on tuoda nuorten ääni kuuluviin ja vahvistaa nuorten osallisuuden tunnetta.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Opinnäytetyön haastattelut toteutetaan kesän 2024 aikana. Aineisto analysoidaan loppu kesän 2024 aikana. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina ja haastattelun kesto riippuu siitä, paljon haluat asioista kertoa. Saat haastattelurungon nähtäväksi, jotta voit tutustua teemoihin etukäteen. Haastattelut järjestetään asumisyksikössä, jossa asut. Saat itse valita, toteutetaanko haastattelu omalla asunnollasi vai yksikön yhteisissä tiloissa. Haastattelun aikana paikalla on vain haastateltava ja tutkija. Haastatteluiden ääni nauhoitetaan Zoom- verkkokokousoyökalulla, jotta tutkija voi ne myöhemmin analysoida. Haastatteluista ei nauhoiteta kuvavideota.

Saat tutkimustulokset arvioitavaksesi ja sinulla on mahdollisuus osallistua tutkimuksen valmistuttua työpajaan, jossa käydään läpi tutkimuksen tuloksia muiden tutkimuksen aineiston keruuseen osallistuneiden kanssa.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa sinulle mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Opinnäytetyön valmistuttua sinulla on mahdollisuus saada tutkimustulokset nähtäväksi. Tutkimuksesta ja sen tuloksista kirjoitetaan raportti, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa. Raportissa pyritään säilyttämään haastateluun osallistuneiden anonyymisyys, jotta osallistujia ei voisi tunnistaa.

Lisätiedot

Pyydämme sinua tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä
Nimi: Sini Siponen
Puh. 040 6831 355
Sähköposti: sini.siponen@metropolia.fi

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja
Titteli: Lehtori
Nimi: Liisa Nuutinen
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Myllypurontie 1
Puh. 050 4767 082
Sähköposti: liisa.nuutinen@metropolia.fi

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään sinua koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoja, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla korkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. korkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on tutkimuksen tekijä Sini Siponen.

Voit kysyä lisätietoja henkilötietojesi käsittelystä rekisterinpitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Sini Siponen
Puh. 040 683 1355
Sähköposti: sini.siponen@metropolia.fi

Tutkimuksessa sinusta kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Tutkimushaastatteluun osallistuvasta kerättävät tietotyypit ovat nimi (suostumuslomakkeessa) ja ääni (haastattelun ääninauhoitteessa). Haastattelut nauhoitetaan Zoomilla.

Sinulla ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietojasi. Osallistuminen tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojasi muista lähteistä.

Henkilötietojesi suojausperiaatteet

Tutkimusaineistoissa käytetään haastateltavista tunnistekoodia, jotta ne pysyvät anonyymeinä. Tutkimusaineistosta poistetaan haastattelujen puhtaaksikirjoittamisvaiheessa kaikki tunnistetiedot, jotta osallistujia ei voida yhdistää alkuperäiseen aineistoon. Aineisto säilytetään Metropolian Z-verkkolevyasemalla. Tutkimuksessa kerätyt henkilötiedot ovat suojattu käyttäjätunnuksella ja salasanalla, jotka ovat vain opinnäytetyön tekijän tiedossa. Lisäksi henkilötietoja sisältävä materiaali säilytetään lukollisessa kaapissa.

Henkilötietojesi käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojesi käsittelyn tarkoitus on osa opinnäytetyön aineiston keruuta, jossa on tarkoitus selvittää, millaiseksi vahvasti tuettu asuminen on koettu.

Henkilötietojesi käsittelyperuste

Käsittelyperusteena on aineiston keruuseen osallistujien suostumus.

Tutkimuksen kesto aika (henkilötietojenne käsittelyaika)

Tutkimuksen kesto on 5/2024–10/2024.

Mitä henkilötiedoillesi tapahtuu tutkimuksen päättyttyä?

Tutkimuksessa kerätyt henkilötiedot hävitetään, kun opinnäytetyö on valmistunut. Tutkimuksen aikana haastattelujen ääninauhat aukikirjoitetaan ja aukikirjoitettu materiaali arkistoidaan, jonka jälkeen ääninauhat hävitetään poistamalla ne pysyvästi jo ennen tutkimuksen päättymistä. Kokonaisuudessaan tutkimusrekisteri hävitetään tutkimuksen päättyttyä, arviolta 10/2024.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Tietoja ei luovuteta ulkopuolisille.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Tietojasi ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Rekisteröitynä sinulla on oikeus

Koska henkilötietojasi käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olet rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä sinulla on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojasi
- poistaa tietojasi (esim. jos peruutat antamasi suostumuksen)
- peruuttaa antamasi henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojesi käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietojasi järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsot, että henkilötietojasi on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voit käyttää oikeuksiasi ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon**Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa**

Sinusta kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Haastateltavalle annetaan tunnusnumero ja sinua koskevat tiedot säilytetään koodattuina tutkimusaineistossa. Aineisto analysoidaan koodattuna ja tulokset raportoidaan ryhmätasolla, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa ilman koodiavainta. Koodiavainta, jonka avulla yksittäisen tutkittavan tiedot ja tulokset voidaan yhdistää, säilyttää Sini Siponen eikä tietoja anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan ryhmätasolla, jotta yksittäisten tutkittavien tunnistaminen olisi epätodennäköistä. Opinnäytetyön raporttiin tulevista suorista lainauksista poistetaan esim. murteet, jotta haastateltavaa ei voida tunnistaa. Tutkimuksessa ei voida taata haastatteluun osallistuvan täyttä anonymiteettiä, koska tutkimuskohteena on asumisen palvelu, jota on rajatusti tarjolla ja yksikkö, jossa tutkimusta tehdään, on helposti selvitettävissä.

Opinnäytetyössä kerättyä aineistoa ei käytetä uudelleen ja ne hävitetään opinnäytetyön valmistuttua loppu vuodesta 2024.

Teemahaastattelurunko

Osallisuuden lisääminen

Miten toivoisit, että vaikuttamismahdollisuuksia toiminnassa voitaisiin lisätä?

Millä tavoin toivoisit, että voisit ilmaista omia näkemyksiäsi ja tulisit kuulluksi?

Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys

Miten yksilöllisyys on mielestäsi asumisessa huomioitu ja miten toivoisit, että se huomioidaan?

Koetko yhteisöllisyyden asumisessa tärkeäksi ja miten se on vaikuttanut asumiseesi? Millä tavoin yhteisöllisyyttä voisi mielestäsi lisätä?

Henkilökunta ja vertaistuki

Millaista tukea toivot saavasi asumisyksikön ohjaajilta? Millaisia toiveita sinulla on yksikön henkilökuntaa kohtaan?

Mitä mieltä olet vertaistuesta? Entä kokemusasiantuntijoista? Miten niitä voisi mielestäsi hyödyntää itsenäistymisesi tuessa?

Tuen tarpeet

Mihin asioihin ja millä tavoin toivot, että saisit itsenäistymiseesi tukea?

Omat tavoitteet

Miten toivot, että omia tavoitteitasi tuetaan?

Millaista tukea toivot saavasi mahdollisessa opiskelussa tai koulutukseen ja työllistymiseen pyrkimisessä?

Turvallisuus/turvattomuus

Miten koet asumisyksikön turvallisuuden? Miten sitä voitaisiin mielestäsi lisätä?

Miten turvallisuuden tunnetta voitaisiin yksikössä mielestäsi lisätä?

Säännöt ja määräykset

Mitä sääntöjä ja määräyksiä asumiseen kuuluu?

Miten koet asumisen säännöt ja määräykset?

Tarvittaisiinko mielestäsi asumiseen joitakin sääntöjä ja määräyksiä enemmän tai vähemmän?

Haastattelukutsu

Kutsu haastatteluun

OPISKELEN METROPOLIASSA YLEMPÄÄ
AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOA JA OPINNÄYTETYÖNI
TARKOITUKSENA ON SELVITTÄÄ TEIDÄN KOKEMUKSIEN KAUTTA
MINKÄLAISTA TUKEA TE TARVITSETTE ITSENÄISTYMISEEN JA
MILLAISEKSI OLETTE KOKENEET ASUMISYKSIKÖN TUEN. TYÖN
TAVOITTEENA ON TUODA TEIDÄN NUORTEN ÄÄNI KUULUVIIN
JA VAHVISTAA TEIDÄN OSALLISUUTTA.

OSALLISTUMALLA HAASTATTELUUN PÄÄSET TUOMAAN
ESILLE OMIA KOKEMUKSIASI JA NÄKEMYKSIÄSI NAL
PALVELUIDEN VAHVASTI TUETUN ASUMISEN TOIMINNASTA
JA TÄMÄN KAUTTA SAADA OMA ÄÄNESI KUULUVIIN.

HAASTATTELUKUTSUT TOTEUTETAAN KESÄN 2024 AIKANA
YKSILÖHAASTATTELUINA. HAASTATTELUKUTSUN KESTO RIIPPUU SIITÄ
PALJON HALUAT AITHEISTA KERTOAA. HAASTATTELUKUTSUT
JÄRJESTETÄÄN ASUMISYKSIKÖSSÄ, JOSSA ASUT. SAAT ITSE
VALITA, TOTEUTETAANKO HAASTATTELUKUTSUT OMALLA ASUNNOLLASII
VAI YKSIKÖN YHTESISISSÄ TILOISSA. HAASTATTELUKUTSUN AIKANA
PAIKALLA ON VAIN HAASTATTELUKUTSUT JA TUTKIIJA.
HAASTATTELUKUTSUT NAUHOITETAAN, JOTTA TUTKIIJA VOI NE
MYÖHEMMIN PURKAA JA ANALYSOIDA.

KAIKISSA KYSYMYKSISSÄ OLE YHTEYDESSÄ
OPINNÄYTETYÖNTEKIJÄÄN

Sini Sipilä p. 040 683 1355